

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra bezpečnostně právních studií

Imigrace a radikalizace v Austrálii

Bakalářská práce

Immigration and radicalization in Australia

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Doc. Ing. Dr. Štefan Danics, PhD.

AUTOR PRÁCE

Andrea Daňková

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 13. 3. 2023

Andrea Daňková

ANOTACE

Tato bakalářská práce si klade za cíl přiblížit konceptualizaci radikalizace, představující nejen v kontextu Austrálie relativně mladý fenomén, v posledních letech stále více skloňovaný. Část práce se zaměřuje na migraci, která je celosvětově aktuálním tématem a objevuje se v kontextu možných příčin radikalizace, přičemž na opačné straně nelze opomenout terorismus jako jeden z jejích možných důsledků. Prostor je dále věnován podnětům a příčinám, které mohou jedince vést k radikalizaci či naopak k deradikalizaci, a přibližuje stadia každého z procesů. Práce analyzuje také antiradikalizační a antiteroristická opatření, která hrají důležitou roli v bezpečnostní strategii Austrálie.

KLÍČOVÁ SLOVA

Austrálie * radikalizace * migrace * extremismus * terorismus * islám

ANNOTATION

The aim of this bachelor thesis is to provide a perspective on the conceptualization of radicalization, a relatively young phenomenon not only in the Australian context, but one that has been increasingly discussed in recent years. Part of the thesis focuses on migration, which is a global issue and appears in the context of possible causes of radicalization, while on the other hand, terrorism cannot be overlooked as one of its possible consequences. Space is further devoted to the stimuli and causes that can lead an individual to radicalization or, on the contrary, to deradicalization, and the stages of each process are presented. The thesis also analyses the counter-radicalization and counter-terrorism measures, which play an important role in Australia's security strategy.

KEYWORDS

Australia * radicalization * migration * extremism * terrorism * islam

OBSAH

Úvod.....	5
1 Vymezení základních pojmů.....	7
1.1 Migrace, imigrace, legální, nelegální	7
1.2 Definice radikalizace a souvisejících pojmů.....	11
1.2.1 Proces radikalizace	14
1.3 Deradikalizace	17
2 Projevy radikalizace v Austrálii	20
2.1 Příčiny radikalizace v Austrálii	22
2.2 Radikalizace v důsledku migrace	23
2.3 Konkrétní projevy radikalizace.....	25
2.3.2 Teroristické činy spáchané v Austrálii.....	26
2.4 Australští zahraniční bojovníci.....	30
2.5 Protiteroristická opatření Austrálie.....	31
3 Možnosti antiradikalizačních opatření.....	33
3.1 Zkušenosti z RAN EU	33
3.1.3 Migrace v EU	35
3.1.4 Terorismus a radikalizace v Evropě.....	36
3.2 Boj proti kyberterorismu a online radikalizaci.....	37
3.3 Radikalizace ve věznicích.....	39
3.4 Prevence radikalizace.....	41
Závěr.....	44
Použité zdroje	47

Úvod

Zatímco zmínky o migraci můžeme najít již v literatuře z 19. století, výraz radikalizace se objevuje až v období po druhé světové válce. Oba pojmy mohou být vnímány z několika pohledů; zatímco význam slova migrace není za všech okolností chápán jako nežádoucí, radikalizace má většinou přirozeně negativní rámec. Spojení obou pojmů může v praxi znamenat, že radikalizovaní jedinci migrují a šíří své přesvědčení v zemích po celém světě, získávají nové přívržence, a obsazují území ve snaze prosadit své zájmy, bez jakýchkoli ohledů na zájmy domácí populace. Druhým úhlem pohledu, kdy se radikalizace a migrace setkávají v jiném světle, může být například, když uprchlíci opouští své rodné země, kde radikalizace a v jejím důsledku terorismus či válka nedovolují bezpečné a klidné soužití. Otevřené hranice blízkých i vzdálených států pak těmto migrantům nabízí cestu ke změně.

Austrálie je jako kontinent pro migranty zajímavá svou stabilní ekonomickou i bezpečností situací a bezpochyby také podnebím. Dalším faktorem, který přitahuje jedince z celého světa právě na území rudého kontinentu, je rozmanitost populace; jakožto bývalá britská kolonie, není australská kultura nepodobná té evropské. Geografická poloha pak přispěla k pestrosti mnoha dalších národností zde žijících.

Tato práce je členěna do tří částí; první z nich blíže popisuje jednotlivé pojmy jako je právě migrace, radikalizace, extremismus, terorismus, a přibližuje, jak mohou být vzájemně provázané. Ve větším detailu je zde přiblížena migrace a imigrace v kontextu Austrálie, její příčiny a možné následky.

Druhá část, zaměřená blíže na radikalizaci, zkoumá, kdo jsou jedinci náchylní k radikalizaci, zda existuje jejich jednotná charakteristika, a dále cílí na zodpovězení otázky, zda lze předem určit, kdo může či nemůže být radikalizován. Stejně tak je přistupováno k pojmu deradikalizace; tedy jakým způsobem k ní může dojít, a existuje-li jednotný přístup, který lze aplikovat bez ohledu na jiné okolnosti. Dalším pojmem je terorismus, který je v rámci této práce chápán jako možný důsledek radikalizace a extremistických projevů, ať už nábožensky či jinak

motivovaných. Ve druhé části je také objasněno, jaké důvody mohou vést jedince k teroristickým aktivitám, jaké jsou aktuální hrozby a trendy právě v této oblasti.

Poslední, třetí oddíl je zaměřen na možnosti prevence radikalizace a protiteroristická opatření v rámci Austrálie, přičemž menší část je věnována také pohledu do EU.

Při zpracování práce byla využita především metoda deskripce, analýzy a syntézy, vzhledem k většímu množství zdrojové literatury. S ohledem na dynamický vývoj tématu práce, byly zdroje informací vyhledávány primárně prostřednictvím webového rozhraní, a to zadáním kombinací klíčových slov v anglickém jazyce. Autorka čerpá zejména z oficiálních stránek vládních organizací, odborných článků, a digitální knihovny akademických publikací.

1 Vymezení základních pojmů

1.1 Migrace, imigrace, legální, nelegální

Pojmy migrace a imigrace bývají často zaměňovány; podle OSN je migrantem každý člověk, který změnil zemi svého obvyklého pobytu, ať už na kratší či delší dobu.¹ Pokud se migrant usadí s cílem permanentního setrvání v konkrétním místě, nazýváme jej imigrantem. Pojmem emigrant je naopak označován člověk, který opustí rodnou zemi právě za účelem migrace.

Mezi nejčastější příčiny migračního tlaku v období po studené válce mohou být:

1. Globální nerovnováha bohatství (uvádí se, že 1 procento nejbohatší populace na světě, je rovno bohatství zbylých 99 procent populace);
2. Demografický výbuch spojený s ekonomickou stagnací zemí, kde populace roste rychleji než ekonomika (zejména v částech Afriky a na Středním východě);
3. Vysoká celosvětová nezaměstnanost (v 2023 se odhaduje 208 milionů nezaměstnaných osob, což je nárůst zhruba o 17 milionů osob oproti roku 2019²);
4. Ničení životního prostředí (záplavy, desertifikace, odlesňování, nedostatek vody) ve velkém měřítku, což vede ke konfliktům v zemích původu migrantů;
5. Změna v taktice vedení válek, která proměnila civilní obyvatelstvo v hlavní cíle, s následkem velkých přesunů uprchlíků;
6. Nacionalismus a nárůst náboženské netolerance, vedoucí k etnickým a náboženským čistkám;
7. Revoluce v dopravě umožňující masovou migraci na velké vzdálenosti;
8. Výnosnost převaděčství a obchodování s lidmi, které bývá zároveň považované za nízko-rizikové podnikání;

¹ Mezinárodní migrace: statistiky a nejdůležitější pojmy [online]. Člověk v tísni, 2022.

[cit. 8.11.2022]. Dostupné z: <https://www.clovekv tisni.cz/mezinarodni-migrace-v-cislech-9443gp>

² *World Employment and Social Outlook Trends 2023* [online]. International Labour Organization, 2023. [cit. 12.2.2022]. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_865332.pdf

9. Přítomnost etnických diaspor v zahraničí, které mnohdy vytváří půdu pro dobrovolnou legální migraci (např. za účelem sloučení rodiny) a nelegální migraci (např. prostřednictvím obchodování s lidmi a nelegálního zaměstnávání);

10. Celosvětová satelitní televize a internetem přenášené obrazy blahobytu a luxusu do chudých zemí, což vytváří touhu k migraci především mezi mladými lidmi.³

Migrace může mít jak pozitivní, tak negativní dopady zejména na ekonomickou a bezpečnostní situaci zemí, kam migranti přicházejí. Příchozí migranti mohou nabídnout nové dovednosti či služby, které mají přínos pro danou společnost, avšak na druhé straně, zdroje, které takto získají, v mnoha případech odvádí svým blízkým do zemí jejich původu, což může mít v souhrnu nepříznivý vliv na ekonomiku hostitelské země. S migrací bývají také spojena rizika bezpečnostního či sociálního charakteru; je na hostitelské zemi, aby těmto hrozbám předcházela a čelila případným následkům.

Nejvíce migrantů se v současné době nachází v Evropě a Asii; na obou kontinentech dohromady žije přes 60% všech migrantů světa.⁴ Austrálii bychom ve světovém měřítku hledali na opačném konci žebříčku. Avšak co do počtu migrantů v poměru celkové populace Austrálie, až 30% tvoří osoby narozené mimo území Austrálie; jedná se celkem o 7,6 milionů migrantů (k 30. 6. 2020).⁵ Populace Austrálie zaznamenala velký nárůst průběžně během půl století po 2. světové válce, kdy se počet obyvatel takřka zdvojnásobil.⁶ V současné době Nejvíce přistěhovalců přicházející do země pochází z Anglie, Indie, Číny, či Nového Zélandu.

³ SCHMID, A. P. *Links between Terrorism and Migration: An Exploration* [online]. International Centre for Counter-Terrorism. [cit. 31.1.2023]. ISSN: 2468-0656. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep29396>

⁴ Tamtéž

⁵ *Overseas Migration. Statistics on Australia's international immigration and emigration, by state and territory, country of birth, visa, age and sex* [online]. Australian bureau of statistics, 2022. [cit. 12.10.2022]. Dostupné z: <https://www.abs.gov.au/statistics/people/population/overseas-migration/latest-release>

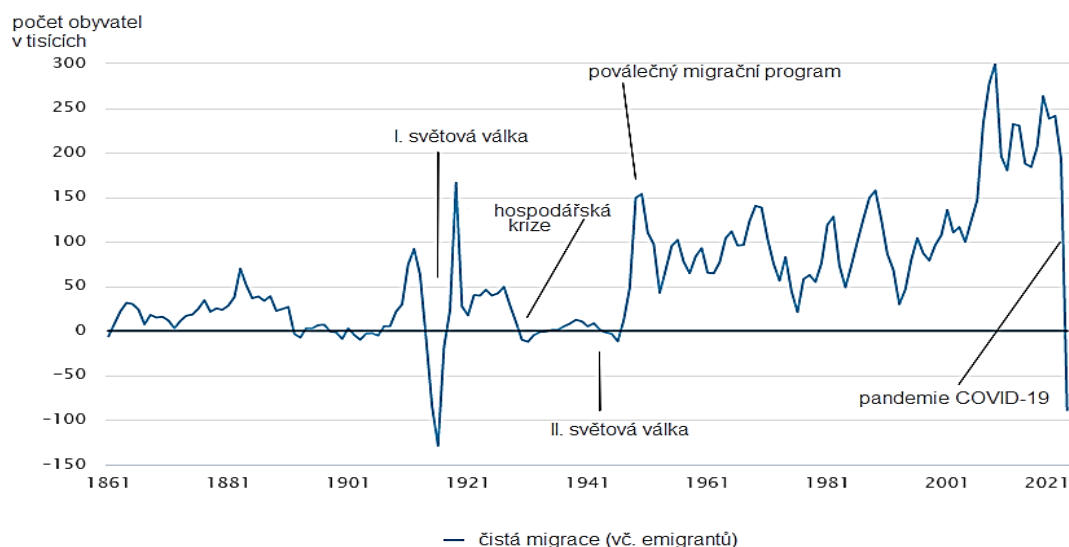
⁶ LEVEY, Geoffrey. *Australia's "Liberal Nationalist" Multiculturalism. Multiculturalism in the British Commonwealth: Comparative Perspectives on Theory and Practice* [online]. 2019, s. 83-103. [cit. 12.10.2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/334437160_Australia's_Liberal_Nationalist_Multiculturalism/citations

Tabulka 1: Australská populace, přistěhovalci dle zemí narození⁷

Země narození	'000	%
Anglie	980	3,8
Indie	721	2,8
Čína	651	2,5
Nový Zéland	565	2,2
Filipíny	310	1,2
Vietnam	270	1,1
Jižní Afrika	200	0,8
Itálie	178	0,7
Malajsie	177	0,7
Srí Lanka	147	0,6
narozeno v zahraničí celkem	7,654	29.8
narozeno v Austrálii celkem	18,043	70.2

Celkovou, resp. čistou migraci po roce 1860 můžeme vidět v grafu č.1 níže. Je patrné, že migrace v Austrálii byla ovlivňována světovými událostmi; poslední z nich, pandemie COVID-19 a s ní spojená opatření, způsobily odliv nejen imigrantů, ale také rodilých Australanů.

Graf č. 1: Čistá migrace v Austrálii (příchozí i odchozí migranti)⁸

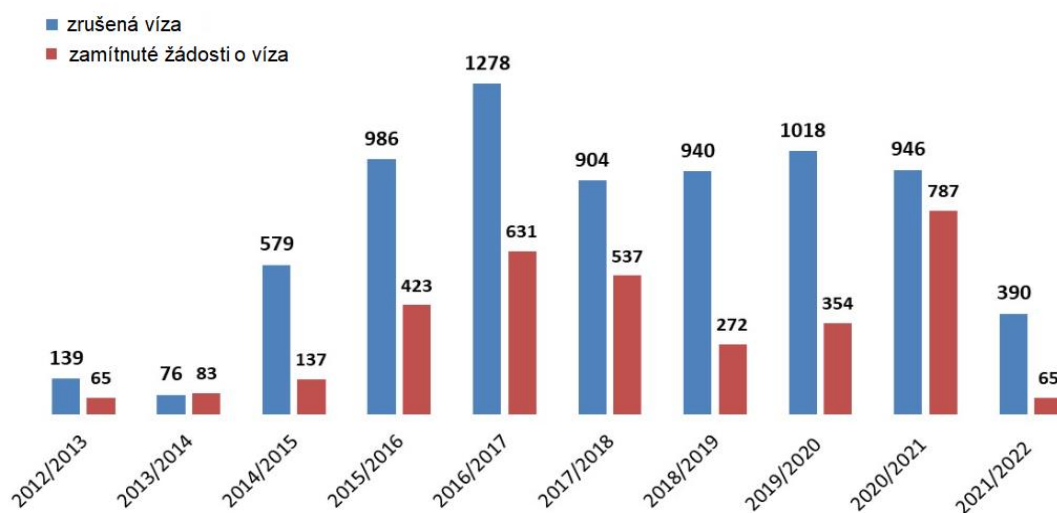
⁷ Overseas Migration. Statistics on Australia's international immigration and emigration, by state and territory, country of birth, visa, age and sex [online]. Australian bureau of statistics, 2022. [cit. 12.10.2022]. Dostupné z: <https://www.abs.gov.au/statistics/people/population/overseas-migration/latest-release>

⁸ Tamtéž

Jednou z historických překážek pro vstup migrantů z mimoevropských zemí do Austrálie byla od roku 1901 až do 80. let 20. století politika „bílé Austrálie“, kdy byli preferováni migranti z Evropy. Důvodem byl především předpoklad, že jsou Evropané vzdělanější a morálně vyspělejší než ostatní národnosti.⁹

Na vstup do Austrálie se vztahuje vízová povinnost; žadatel může vybírat z několika typů a je třeba splňovat podmínky právě dle zvoleného druhu víza. Nejvíce osob tradičně cestuje do země s cestovními nebo dočasnými vízy (včetně studentských víz). V letech 2019 – 2021 to bylo průměrně dva miliony vydaných víz ročně. Permanentní víza, zejména rodinná a pracovní (tzv. „skilled“) víza, byla v roce 2021 vydána v počtu přibližně 230 tisíc.¹⁰ Každoročně se do Austrálie pokouší vstoupit také osoby bez platných víz, nebo jim na území Austrálie skončí platnost těch již vydaných. Platná víza mohou být mimo to zrušena také z rozhodnutí Australské vlády, a to zejména z důvodu zjištění páčání trestné činnosti držitele víza.

Graf č. 2: Vývoj počtu zrušených/ zamítnutých víz v souvislosti s páčáním TČ¹¹

⁹ *White Australia policy* [online]. The National Museum of Australia, 2022. [cit. 4.3.2023]. Dostupné z: <https://www.nma.gov.au/defining-moments/resources/white-australia-policy>

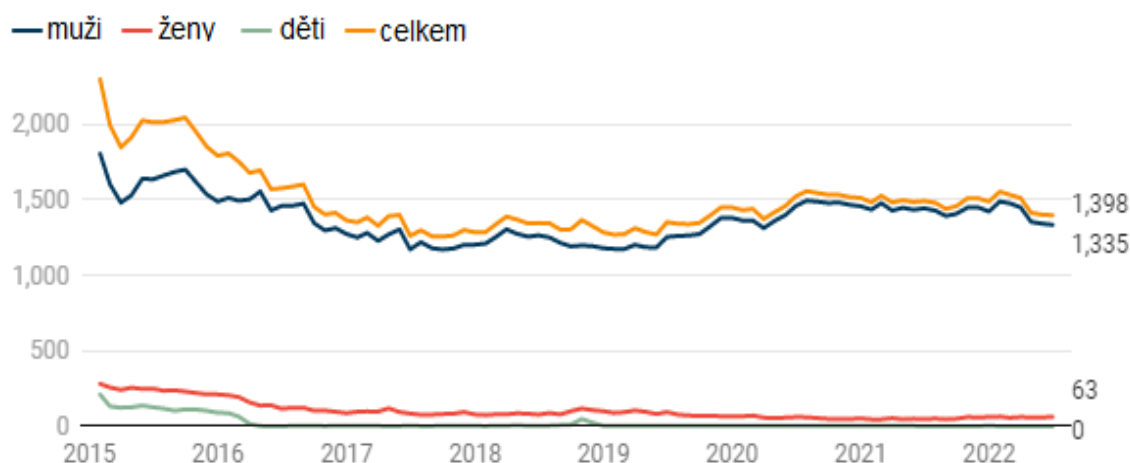
¹⁰ Number of Temporary visa holders in Australia at 2022-10-31 [online]. Australian Government, Department of Home Affairs, 2022. [cit. 28.11.2022]. Dostupné z: <https://data.gov.au/data/dataset/temporary-entrants-visa-holders/resource/54b2d02b-45bf-4c2d-a2bd-d9a9064f365c>

Settlement Reports [online]. Australian Government, Department of Home Affairs, 2022. [cit. 28.11.2022]. Dostupné z: <https://data.gov.au/data/dataset/settlement-reports>

¹¹ Visa statistics - Key visa cancellation statistics [online]. Australian Government, Department of Home Affairs, 2022. [cit. 24.2.2023]. Dostupné z: <https://www.homeaffairs.gov.au/research-and-statistics/statistics/visa-statistics/visa-cancellation>

Osoby pohybující se na území státu bez platných víz, jsou tzv. nelegální migranti. Roku 2013 tamní vláda odhadovala počet v Austrálii žijících nelegálních migrantů na přibližně 63 tisíc.¹² V první polovině roku 2022 bylo celkem 1 398 osob z tohoto důvodu zadrženo australskými bezpečnostními složkami.¹³ Nelegální migranti jsou poté nejčastěji předáni do detenčních zařízení v rámci kontinentu, či na sousední ostrovy, nebo jsou navráceni zpět do země jejich původu.

Graf č. 3: Počet osob zadržovaných z důvodu nelegálního pobytu v Austrálii

Uprchlíci, kteří z legitimních důvodů hledají v Austrálii útočiště před nebezpečím, které jim hrozí v jejich domovině, sice neporušují vstupem na území Austrálie zákon, nicméně pokud ve stanoveném období víza neobdrží, stávají se nelegálními migranty, a jsou také nuceni opustit zemi.

1.2 Definice radikalizace a souvisejících pojmů

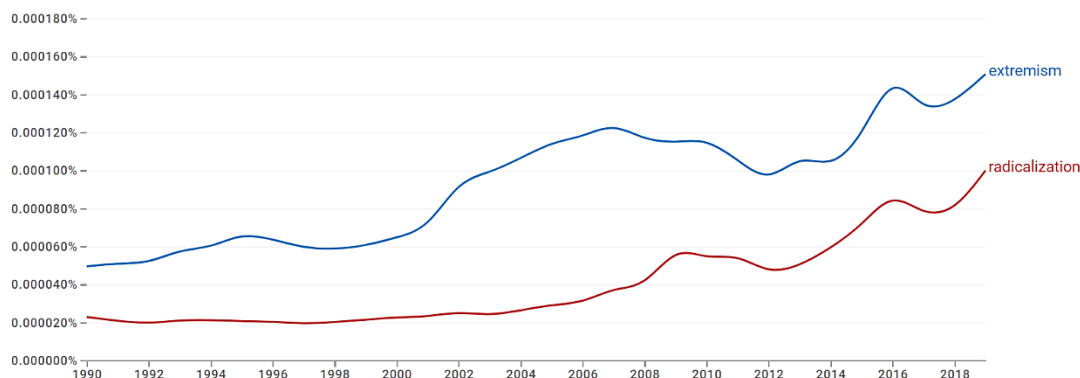
Na doslovném výkladu pojmu radikalizace neexistuje napříč literaturou jednotná shoda, ať už se jedná o radikalizaci samotnou, či související pojmy, jako například násilná radikalizace, extremismus či v jejich důsledku také terorismus, které se objevují ve shodném kontextu a bývají často zaměňovány především laickou veřejností. Před rokem 2001 bylo slovo radikalizace užíváno zřídka;

¹² *Asylum seekers and refugees: what are the facts?* [online]. Parliament of Australia, 2015. [cit. 28.11.2022]. Dostupné z: https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/AsylumFacts#_ftn15

¹³ *Statistics on people in detention in Australia* [online]. Refugee Council of Australia, 2022. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.refugeecouncil.org.au/detention-australia-statistics/2/>

v souvislosti s extremismem a teroristickými aktivitami bylo použito Peterem Neumannem v komentáři k útokům 11. září v USA.¹⁴

Graf č. 4: Trend užití výrazů extremismus a radikalizace v anglicky psané literatuře¹⁵

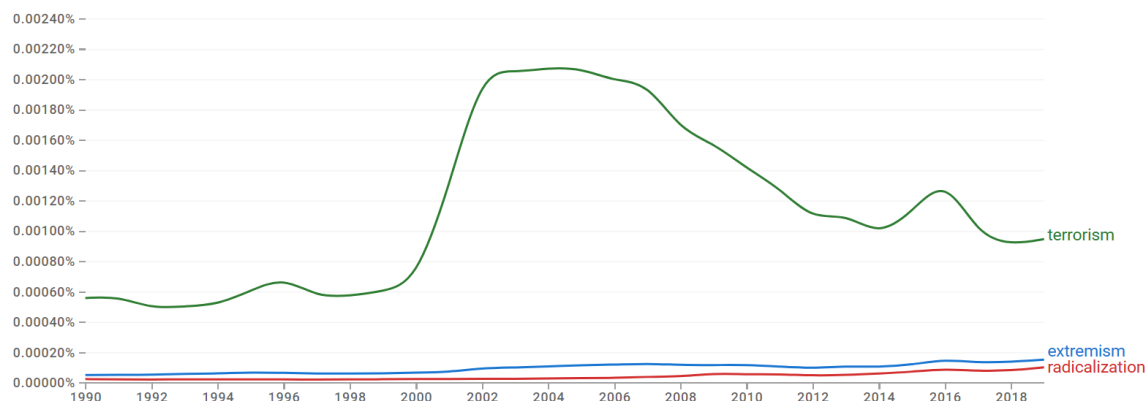

Z grafu č. 4 je patrné, že přibližně od roku 2010 má četnost užití výrazů extremismus a radikalizace v literatuře podobný vývoj, což může být vyloženo i tak, že se začaly oba výrazy užívat jako spolu související (hovoříme o části anglicky psané literatury, která je zohledněná v nástroji Google Books Ngram Viewer). Výraz terorismus (graf č. 5), je v anglické literatuře, ve srovnání s předchozími dvěma termíny, zastoupen výrazněji, a to zejména po roce 2000, kdy můžeme spatřit i pozvolný nárůst užití termínů radikalizace a extremismus.

¹⁴ SEDGWICK, M. The Concept of Radicalization as a Source of Confusion [online]. Terrorism and Political Violence. 2010, s. 479-494. ISSN: 1556-1836. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/232940707_The_Concept_of_Radicalization_as_a_Source_of_Confusion?enrichId=rgreq-9ce0067421c6a2d2a19cce43dfdd1610-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzIzMjk0MDcwNztBUzo5NjQzMjc1NzQwODU2MzNAMTYwNjkyNTAxODUzMg%3D%3D&el=1_x_2&_esc=publicationCoverPdf

¹⁵ Radicalization, Extremism; Google Books Ngram Viewer. Dostupné z: https://books.google.com/ngrams/graph?content=extremism%2Cradicalization&year_start=1990&year_end=2019&corpus=en-2019&smoothing=0

Graf č. 5: Trend užití výrazů extremismus, radikalizace a terorismus v anglicky psané literatuře¹⁶

Radikalizací jsou rozuměny změny ideologických postojů člověka směrem k postojům vyhraněným, které vybočují z ústavních norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům.¹⁷ Radikalizace tak bývá vnímána často v negativním kontextu; mohou však existovat hnutí radikálů, která mají vcelku pozitivní přínos pro společnost. Historickým příkladem vezmeme Sufražetky (feministky bojující za volební právo), které ve své době vydobyly nové, pozitivní možnosti v rámci práv žen.¹⁸

Názory na rozdíly mezi radikály a extremisty se různí. Zatímco někteří autoři radikalizaci přímo spojují s násilnými projevy¹⁹, jiní definují rozdíl naopak v tom, že zatímco radikálové k dosažení svých cílů přistupují v mezích zákona, extremisté jsou ti, kteří neváhají užít násilí a protizákonné postupy.²⁰ Je však důležité zmínit, že ne všechny radikální skupiny se v rámci svých aktivit uchylují k násilí.

¹⁶ Radicalization, Extremism; Google Books Ngram Viewer. Dostupné z: https://books.google.com/ngrams/graph?content=extremism%2Cradicalization%2Cterrorism&year_start=1990&year_end=2019&corpus=en-2019&smoothing=0

¹⁷ Radikalizace [online]. Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 8.11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>

¹⁸ ANGUS, Chris. *Radicalisation and Violent Extremism: Causes and Responses* [online]. NSW Parliamentary Research Service, 2016. [cit. 5.12.2022] Dostupné z: <https://www.parliament.nsw.gov.au/researchpapers/Documents/radicalisation-and-violent-extremism-causes-and-/Radicalisation%20eBrief.pdf>

¹⁹ RABASA, Angel a kol. Disengagement and Deradicalization [online]. *Deradicalizing Islamist Extremists*. RAND Corporation, 2010, s. 1-32. [cit. 12.12.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.7249/mg1053srf.9>

²⁰ DANICS, Štefan a Ladislava TEJCHMANOVÁ. *Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2017. ISBN 978-80-7452-122-5.

Konkrétní násilné činy konané extremisty nebo násilnými radikály, pak mohou být v některých případech označeny za teroristické. Jedná se o ty činy, které dle definice „zamýšlejí poškodit zemi či mezinárodní organizaci s cílem zastrašit obyvatelstvo, či destabilizovat základní politické, ústavní, ekonomické nebo sociální struktury prostřednictvím například útoků na život člověka, či jeho fyzickou integritu, nebo nátlakem na vládu, za účelem přinutit ji ke konání nebo nekonání v určité záležitosti“.²¹ Prostřednictvím teroristických činů se extremisté snaží realizovat zejména politické či náboženské změny.

1.2.1 Proces radikalizace

Radikalizace, jako proces, na jehož začátku stojí osoba bez vyhraněných názorů, a na jeho konci vzniká radikalizovaný jedinec, který neváhá užít násilí k prosazení svých zájmů, má několik fází. U každého jedince se tyto fáze mohou lišit, v závislosti na kulturním, socio – ekonomickém prostředí, a dalších faktorech.

Podle Australské organizace *Justice pro mládež*, která pomáhá lidem ve věku mezi 10-18 let, ohroženým nebo již postiženým kontaktem s kriminalitou, je radikalizace mladistvých výsledkem souhry psychosociálních faktorů, zranitelnosti v průběhu vývoje jedince a dalších rizikových faktorů. Stanovení postupů pro vyhodnocení a prevenci radikalizace zůstává z velké části neprozkoumané.²²

Tendence k radikálnímu profilování zejména, avšak nikoli výlučně u mladých osob, může souviset s faktory popisovanými v mnoha studiích věnovaných tomuto tématu. Například se jedná o faktory:

Sociální exkluze – Způsobená odlišným původem jedince (etnickým, či socio-ekonomickým), nebo odmítáním jedince vlastní rodinou či skupinou vrstevníků. Může docházet k pocitu vyčlenění, následnému hledání identity

²¹ PASCUAL, R. a T. BJØRGO. *Radicalisation Processes Leading to Acts of Terrorism*. A concise Report prepared by the European Commission's Expert Group on Violent Radicalisation [online]. 2008. [cit. 5.2.2023]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/294430062_Radicalisation_Processes_Leading_to_Acts_of_Terrorism_A_concise_Report_prepared_by_the_European_Commission's_Expert_Group_on_Violent_Radicalisation

²² BARRACOSA, Steven a MARCH James. Dealing With Radicalised Youth Offenders: The Development and Implementation of a Youth-Specific Framework [online]. *Frontiers in Psychiatry*. 2022, č. 12. [cit. 2.12.2022]. Dostupné z: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsy.2021.773545/full>

a ztotožnění se s ideou, která má široké publikum a kolektiv, který nabízí začlenění.

Krise osobnosti – Ztráta osobní důležitosti, která může být způsobena nemocí, ztrátou zaměstnání, partnera. Radikální skupina takovému jedinci může přinést určitou formu uznání a pocit důležitosti.

Spouštěcí události – Složitě životní události, jako například ztráta blízkého člena rodiny, zrada či křivda v osobním životě.

Ovlivnění blízkou osobou – Ať už při osobním kontaktu či prostřednictvím internetu, důvěřivý či jakkoli zranitelný jedinec může být ovlivněn a radikalizován.

Radikalizovaní jedinci se, často vzhledem k výše uvedenému výčtu faktorů, zapojují do extremistické skupiny, aniž by chápali přesný význam ideologie, kterou hlásají či reprezentují.²³ Nehovoříme však o osobách s nízkou inteligencí (alespoň ne výlučně), jedná se o široké spektrum jedinců. Většina osob má, než dojde k jejich radikalizaci, obyčejné životy, vztahy a zaměstnání. Nemají žádný záznam v trestním rejstříku²⁴ a jejich charakteristickou vlastností je jejich „normálnost“; jen zřídka se jedná o jedince s duševní poruchou.²⁵

Profil Australana Brentona Tarranta který v roce 2019 spáchal teroristický útok v novozélandském městě Christchurch, je v souladu s tímto tvrzením: Jedinec neměl blízké přátele, vyhýbal se sociálním situacím a byl sociálně izolovaný. Byl finančně nezávislý, pravidelně cestoval. Při přípravě a plánování teroristického útoku byl metodický a cílevědomý. Jedinec se ve společnosti dobře prezentoval

²³ ANGUS, Chris. *Radicalisation and Violent Extremism: Causes and Responses* [online]. NSW Parliamentary Research Service, 2016. [cit. 5.12.2022]. Dostupné z: <https://www.parliament.nsw.gov.au/researchpapers/Documents/radicalisation-and-violent-extremism-causes-and-/Radicalisation%20eBrief.pdf>

²⁴ NASSER-EDDINE M., B. GARNHAM a kol. *Countering violent extremism* [online]. Australian Government, Department of Defence, 2011. [cit. 1.9.2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/235024824_Countering_Violent_Extremism_CVE_Literature_Review

²⁵ ANGUS, Chris. *Radicalisation and Violent Extremism: Causes and Responses* [online]. NSW Parliamentary Research Service, 2016. [cit. 5.12.2022]. Dostupné z: <https://www.parliament.nsw.gov.au/researchpapers/Documents/radicalisation-and-violent-extremism-causes-and-/Radicalisation%20eBrief.pdf>

a choval se tak, že nebudil žádné podezření. Nebyl identifikován jako někdo, kdo by mohl představovat hrozbu.²⁶

Radikální a extremistické skupiny mají mnohdy vypracované ucelené programy a plány pro získání nových stoupenců. Těm vykreslují nepřátele jako kreatury bez lidských vlastností. Jako takové je, podle nich, potřeba je definitivně zničit, neboť v opačném případě, by byla zničena právě ona skupina. K obhajobě násilí jim přispívá také myšlenka, že ve válečných dobách bylo a je zabíjení protivníků legitimní; ani civilisté nejsou nevinní či neutrální a nesou zodpovědnost za aktivity své vlády.²⁷ Pokud se takto vyhraněná skupina, nebo její člen dopustí teroristického útoku, nejčastějšími důvody jsou kupříkladu:

1. záměr probudit v davu revoluční smýšlení;
2. záměr získat přístup ke světovému zpravodajskému systému (informace o veřejném násilí bývají vždy publikovány);
3. pomstít se za nespravedlnost, skutečnou nebo domnělou, kterou měla utrpět skupina, se kterou se teroristé identifikují;
4. odpor proti represivním autoritářským režimům, kde politická změna jinými, než násilnými prostředky se zdá být nemožná;
5. protest proti zahraniční politice (intervence/ okupace/ podpora místních diktátorů);
6. provokace určité části společnosti vedoucí k možnosti náboru členů z jejich řad;
7. pocit odcizení, marginalizace a ponižování;
8. reakce na potlačení menšinové skupiny nebo většinové skupiny v menšinovém postavení;
9. vedení zástupné války proti nepříteli;

²⁶ *Preventing and Countering Terrorism and Violent Extremism 2022-26: Australia's International Engagement Update and Way Ahead* [online]. Australian government, 2022. [cit. 20.12.2022]. Dostupné z: <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/Preventing-Countering-Terrorism-Violent-Extremism-2022-26-Australias-International-Engagement-Update-Way-Ahead.pdf>

²⁷ KRUGLANSKI, Arie W. a kol. The Psychology of Radicalization and Deradicalization: How Significance Quest Impacts Violent Extremism [online]. *Political Psychology*, 2014, č. 35., s. 69-93. [cit. 5.12.2022] Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/43783789>

10. ovlivnění chování cílové skupiny způsoby, které jsou pro teroristy příznivé.²⁸

1.3 Deradikalizace

Deradikalizace je proces v rámci kterého jedinec upouští od radikálních názorů a idejí, získaných v rámci radikalizace. Tento pojem v praxi představuje rozsáhlý proces, který doposud nebyl přesně definován a zmapován. Pokud však o procesu deradikalizace hovoříme, je třeba jej chápat v kontextu ostatních disciplín, jako je psychologie, politologie, sociologie, teologie a další.

Méně známým termínem blízkým deradikalizaci je pak „vzdálení se“, které bývá popisováno jako upuštění od některých aktivit souvisejících s radikálním přesvědčením (např. opuštění/ odchod z radikální skupiny) avšak bez toho, aniž by se jedinec zcela vzdal svého přesvědčení, tj. extremistické ideologie. Vzdálení se lze tedy chápat jako určitý mezikrok k celkové deradikalizaci, ke které však, pochopitelně, nemusí nutně dojít.

Deradikalizaci je, podle autorů Melacarne a Fabbri, možno rozpadnout na 4 fáze:

1. deklaratorní vzdálení se: výslovné uznání, že člověk již nechce být součástí extremistické či teroristické skupiny a komunity;
2. behaviorální vzdálení se: změna osobních návyků, chování, zejména nepoužití násilí při prosazování svých představ a ideologických vizí;
3. organizační vzdálení se: opuštění skupiny, komunity;
4. deradikalizace: změna pohledu, hodnot a přesvědčení.²⁹

Za jeden z prvních kroků směrem ke vzdálení se, můžeme považovat tzv. procitnutí (z anglického „Cognitive opening“). Tento stav popsaly ve své práci autorky Fink a Hearne s tím, že může nastat např. skrze traumatizující událost, která způsobí, že radikalizovaný jedinec začne zpochybňovat dříve zastávané

²⁸ SCHMID, A. P. *Links between Terrorism and Migration: An Exploration* [online]. International Centre for Counter-Terrorism. [cit. 31.1.2023]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/resrep29396>

²⁹ MELACARNE, Claudio a LORETTA FABBRI. *Understanding Radicalization in Everyday Life* [online]. [cit. 11.2.2023]. 2023. ISBN: 9788838659423. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/367464846_Understanding_Radicalization_in_Everyday_Life

vyhraněné myšlenky. Příkladem může být ztráta člena skupiny nebo vůdce, která může mít za následek zpochybnění teologické roviny dosavadních aktivit.³⁰

Autoři Bjørgo a Barrelle popisují ve svých publikacích další sociální faktor, představující pro jedince negativní emoce, které mohou bránit dalšímu setrvání v radikální skupině. Takové faktory jsou mj. například pocit, že skupina svojí činností již zašla příliš daleko, nebo tlak ze strany rodiny či zamyšlení se nad vlastní socioekonomickou budoucností. Doktor Bjørgo však zároveň připomíná, že existuje tlak i z opačné strany, příkladně výhrůžky členů radikální skupiny, či vlastní výčitky jedince z jejího opuštění (zde už může být vnímáno jako opuštění rodiny), nebo jedinec například nemá zázemí, kam by se mohl po odchodu z prostředí radikální skupiny vrátit apod.³¹

Úspěšnost vzdálení se může být také ovlivněno tím, zda se jedná o vymanění jedince či skupiny osob. První zmíněné se jeví jako častěji úspěšné, vzhledem k faktorům motivujícím konkrétního jedince k akci, bez ohledu na ostatní. Vzdálení se v měřítku skupiny, zdá se, bývá velmi často podmíněno charismatickým lídrem této aktivity.³²

Důvody pro opuštění extremistické skupiny byly zkoumány autorkou Kate Barrelle prostřednictvím rozhovorů s bývalými australskými extremisty (džihádisté, pravicoví extremisté, a Tamilští separatisté). Rozhovory daly základ studii publikované v roce 2014. Z 22 osob bylo 14 členy násilné extremistické skupiny, zbylých 8 mělo nenásilné cíle. Všichni zúčastnění byli členy skupin po dobu minimálně jednoho roku (průměrně však 7 let), a již v ní nepůsobí déle než jeden rok. S tím, že 69 % osob bylo radikalizováno do věku 25 let, a 17 % dokonce ještě před dosažením věku 15 let. Všichni z 22 účastníků prohlásili, že míra jejich

³⁰ FINK N. a E. HEARNE. *Beyond Terrorism: Deradicalization and Disengagement from Violent Extremism* [online]. International peace institute, 2008. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/publications/beter.pdf>

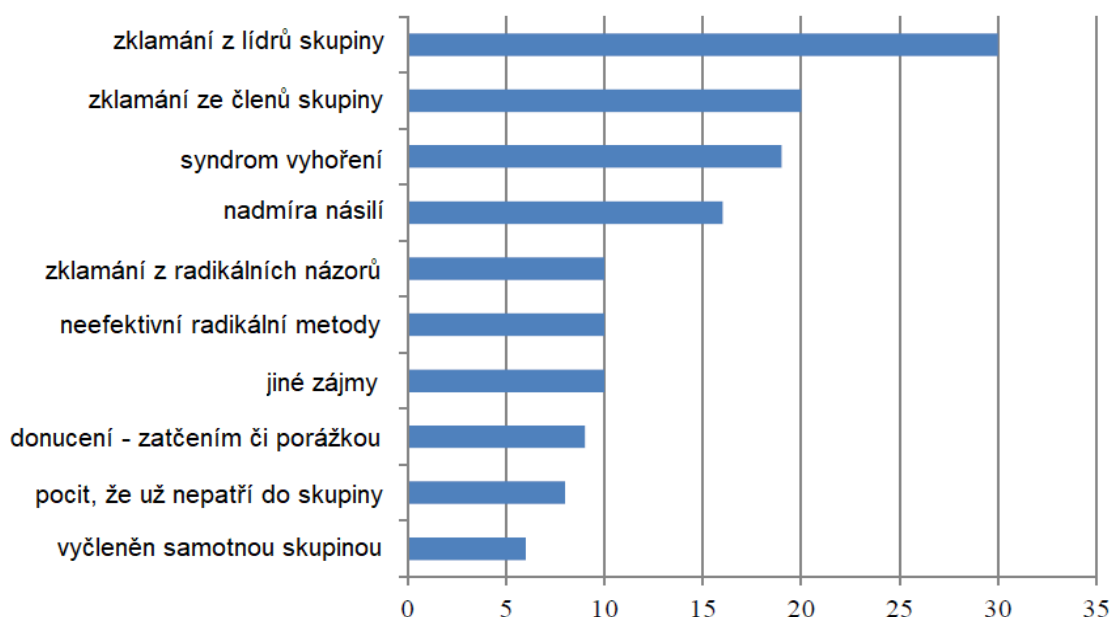
³¹ BJØRGO, T. *Exit Neo-Nazism: Reducing Recruitment and Promoting Disengagement from Racist Groups* [online]. Norwegian Institute of International Affairs, 2002. [cit. 1.9.2022] Dostupné z: <https://www.files.ethz.ch/isn/27380/627.pdf>

³² FINK N. a E. HEARNE. *Beyond Terrorism: Deradicalization and Disengagement from Violent Extremism* [online]. International peace institute, 2008. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/publications/beter.pdf>

vlastního ztotožnění se se skupinou byla v době jejich zapojení nejméně 70 %, přičemž u 15 osob z 22 to bylo dokonce 90-100 %.

Jednoduchým bodovým systémem bylo vyhodnoceno, jaké byly nejčastější důvody pro opuštění skupiny tak, že každý účastník si zvolil 3 nejdůležitější faktory na základě své vlastní zkušenosti.³³

Graf č. 6: Nejčastější důvodů vedoucí členy k opuštění extremistické skupiny³⁴

Většina výše popsaných spouštěčů deradikalizace může nastat v průběhu běžného života radikalizovaného jedince, s ohledem na další životní situace a události. Součástí procesu deradikalizace jsou však, jak je patrné z grafu č. 6, často také věznice, pakliže je jedinec zatčen. V australských věznicích je snaha o deradikalizaci osob, které v souvislosti s jím vlastní ideologií spáchali, nebo se podíleli na spáchání trestného činu a byli za něj odsouzeni.

V roce 2020 existovaly v Austrálii 2 věznice, které se zaměřovaly na program pro radikalizované vězně, a dosud jsou schopny pokrýt celé ideologické spektrum od pravicových extremistů po islamisty. V rámci svých programů nabízejí vzdělání,

³³ BARRELLE, Kate. *Pro-integration: disengagement from and life after extremism* [online]. Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression, 2014. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/270219271_Pro-integration_disengagement_from_and_life_after_extremism

³⁴ Tamtéž

zaměstnání, koníčky, dobrovolnou psychologickou a náboženskou podporu, a umožňují podporu ze strany rodiny. Jednotný způsob, jak přistupovat k samotné deradikalizaci, však není možné aplikovat plošně, a je nutné zvažovat potřeby každého jedince, dle jeho konkrétního profilu.³⁵

V souvislosti s deradikalizací se může jednat o tyto skupiny vězňů:

- jednotlivci uvězněni za teroristické trestné činy;
- jednotlivci, kteří projevili extremistické názory, chování nebo obojí, ale nespáchali teroristické trestné činy;
- jednotlivci identifikovaní jako ohrožení radikalizací vzhledem k vazbám na extremisty.³⁶

K příkladům, jak jednotlivé věznice k radikálům přistupují se autorka věnuje dále v této práci.

2 Projevy radikalizace v Austrálii

V Austrálii se, podobně jako na jiných kontinentech, setkáváme s různými extremistickými skupinami:

Náboženský extremismus

Toto relativně mladé hnutí je založeno na extrémním výkladu náboženství. V Austrálii jsou hrozbou především skupiny Islámský stát a al-Káida, které jsou složeny z vyznavačů islámu. Násilná hnutí cílící na dosažení sociálního, politického či náboženského cíle v Austrálii šíří propagandu k náboru, radikalizaci, a také se snaží inspirovat k teroristickým útokům. Mezi lety 2014–2021 australské síly překazily 17 teroristických útoků, které byly plánovány pod záštitou Islámské extremistické skupiny.³⁷

³⁵ CHERNEY, Adrian. Prison radicalisation and deradicalisation in Australia [online]. *Counterterrorism yearbook 2020*. Australian Strategic Policy Institute, 2020, s. 23-28. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep25133.8>

³⁶ Tamtéž

³⁷ *Inquiry into extremists movements and radicalism in Australia* [online]. Australian Government, Australian Security Intelligence Organisation, 2021. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://www.apf.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/BriefingBook47p/RightWingExtremismAustralia#:~:text=Right-wing%20extremism%20is%20an%20overarching%20term%20defined%20by,but%20not%20limited%20to%2C%20white%20supremacism%20and%20Neo-Nazism%E2%80%99

Pravicový extremismus

Pravicový extremismus je v Austrálii znám již od nepaměti. Australský parlament jej definuje jako skupinu podporující násilí za účelem dosažení politických výsledků souvisejících s ideologiemi jako například neonacismus či jedinečnost bílé rasy. Skupiny pravicových extremistů existují v Austrálii již od konce 1. světové války. V letech 1989-90 byl pravicový extremismus dle Australské bezpečnostní zpravodajské organizace (ASIO) „jedinou rozpoznatelnou hrozbou politicky motivovaného násilí v Austrálii“³⁸; nejednalo se však o aktivity, které by byly označeny za teroristické činy, a to až do roku 2019. Příklad z 15. 5. 2019, kdy australský občan Brenton Tarrant umístil bomby do dvou mešit v novozélandském městě Christchurch a usmrtil 51 osob, tak otevírá nová témata; extremistické skupiny se vyvíjí a přináší nové výzvy. S tím spojené online prostředí, ve kterém byl tento teroristický akt živě přenášén, jsou hrozby, které nezůstávají bez povšimnutí. V září roku 2020 ASIO oznámila, že pravicový násilný extremismus tvoří přibližně 40 % aktuálních případů, se kterými se Austrálie potýká. Jedná se o nárůst 15 % za předchozí 4 roky.³⁹ Také v období pandemie Covid-19 byly skupiny pravicových extremistů aktivní a využívaly protesty proti pandemickým opatřením, jako prostor pro útoky na policisty.⁴⁰

Levicový extremismus

Představuje podporu násilí za účelem dosažení politických cílů spojených s ideologiemi, například anarchií. V současnosti není levicový extremismus v Austrálii výrazně zastoupen.⁴¹

³⁸ HARRIS-HOGAN, Shandon. Violent extremism in Australia: An overview [online]. *Trends & issues in crime and criminal justice*, 2017, č. 491. [cit. 7.12.2022]. ISSN 1836-2206. Dostupné z: <https://www.aic.gov.au/publications/tandi/tandi491>

³⁹ *Right-wing extremism in Australia* [online]. Parliament of Australia, 2014. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z:

https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/BriefingBook47p/RightWingExtremismAustralia#:~:text=Right-wing%20extremism%20is%20an%20overarching%20term%20defined%20by,but%20not%20limited%20to%2C%20white%20supremacism%20and%20Neo-Nazism%E2%80%99

⁴⁰ PANTUCCI, R. *Mapping the One-Year Impact of COVID-19 on Violent Extremism* [online]. Counter Terrorist Trends and Analyses, 2021, roč. 13, č. 2, s. 1-9. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27016615>

⁴¹ PEUCKER, M. *Does Australia's radical left pose a security threat? What the empirical evidence tells us* [online]. 2020. [cit. 5.3.2023]. Dostupné z: <https://www.vu.edu.au/about-vu/news-events/news/does-australia-s-radical-left-pose-a-security-threat-what-the-empirical-evidence-tells-us>

Ostatní extremistické skupiny

Extremismus se může objevit i v dalších variantách, zaměřených na konkrétní témata, jako je ochrana zvířat, životního prostředí, tj. jako eko-extremismus nebo například boj proti potratům. Ve velké části těchto případů pak můžeme pozorovat výhrůžné chování, či poškozování cizí věci; extremismus tohoto typu se v Austrálii v jisté míře objevuje, avšak není považován za obecné ohrožení společnosti.⁴²

2.1 Příčiny radikalizace v Austrálii

V prosinci roku 2020 prezentoval prof. Adrian Cherney studii „Profily jednotlivců radikalizovaných v Austrálii“ (zkr. PIRA, Profiles of Individual Radicalisation in Australia). V rámci studie byla zkoumána australská data dostupná od roku 1985. Studie poskytuje základní vhled do charakteristiky a rizikových faktorů radikalizace ve vzorku dat zahrnujících 202 zkoumaných osob. Rozhodujícím kritériem pro zařazení jedince do studie bylo, mimo jiné, že k jeho radikalizaci došlo na území Austrálie.⁴³

Z 202 osob ve věku 14-54 let, činil průměrný věk 27 let. Z 202 spáchaných činů bylo 142 násilných a 60 nenásilných (tj. bez přímého ublížení, např. finanční podpora radikální skupiny). 89 % činů bylo spácháno muži. Drtivá většina ze vzorku osob pocházela z nižší či střední třídy (94 %), a více než 2/3 se narodily na území Austrálie (67 %). Poměr ženatých či vdaných versus svobodných osob byl téměř shodný.⁴⁴

Jako další zkoumaný faktor pojal autor vzdělání a zaměstnání. Nadpoloviční většina pachatelů (58 %) byly osoby s nízkým vzděláním (střední škola nebo nižší), přičemž stálé zaměstnání mělo pouze 33 % z celku.⁴⁵

Pachatelé jednali ve většině případů ve skupině; pouze 28 z 202 případů spáchal samotný útočník, bez vazby na další osoby. V souladu s touto informací bylo

⁴² HARRIS-HOGAN, Shandon. Violent extremism in Australia: An overview [online]. *Trends & issues in crime and criminal justice*, 2017, č. 491. [cit. 7.12.2022]. ISSN 1836-2206. Dostupné z: <https://www.aic.gov.au/publications/tandi/tandi491>

⁴³ CHERNEY, A. a E. BELTON. *Profiles of individual radicalisation in Australia, An Introduction to PIRA and an Exploration of Risk and Contextual Factors Linked to Radicalisation in Australia* [online]. School of Social Science, University of Queensland, vysíláno dne 14.12.2020, 58 minut. [cit. 11.9.2022]. Dostupné z: <https://www.start.umd.edu/profiles-individual-radicalisation-australia-pira-dataset-introduction-pira-and-exploration-risk>

⁴⁴ Tamtéž

⁴⁵ Tamtéž

zjištěno, že 68 % pachatelů se setkává se skupinou osob s podobným smýšlením, a 43 % jsou bývalí členové extremistické organizace, nebo byli v minulosti spojeni s organizací. 25 % žije po boku radikalizovaného partnera, a u dalších 35 % byly zjištěny blízké příbuzenské vztahy s jinou radikálně smýšlející osobou.⁴⁶

Z výše uvedených dat nelze vyvozovat jednoznačné závěry, vzhledem k relativně malému vzorku zkoumaných pachatelů. Pokud bychom si však chtěli na jejich základě představit „typické“ radikalizované pachatele trestných činů v Austrálii, mluvili bychom v této souvislosti o skupinách dospělých mužů z nižší či střední třídy; jen těžko ale, může být takto vyvozen závěr, že všichni jedinci, kteří odpovídají tomuto popisu, jsou náchylní k radikalizaci. Tento výsledek podporuje přetrvávající názor odborníků na problematiku radikalizace; nelze jednoznačně říci jaké předpoklady má která osoba v souvislosti s radikalizací. Aktuálně neexistuje vzorec, kterým bychom mohli vyjádřit pravděpodobnost toho, zda a kdy bude jedinec radikalizován.

2.2 Radikalizace v důsledku migrace

Po útocích 11. září 2001 v USA, celý svět zaměřil pozornost na migranty. Mnoho zemí přehodnotilo svá bezpečnostní opatření; byly sestaveny týmy odborníků, a vytvořeny rozsáhlé plány boje proti terorismu přicházejícímu z venčí.

Po teroristických útocích v červnu roku 2005 v Londýně, za kterými stáli především útočníci narození v Británii, už nábožensky motivovaný terorismus nebyl jen hrozbou zvenčí. Jako mnoho dalších, i Australská vláda se zaměřila právě na druhou generaci migrantů, tedy osoby narozené v zemi, jejichž rodiče byli imigranti. V roce 2011, z celkového počtu téměř 500 tisíc australských muslimů, bylo 38 % narozeno v Austrálii.⁴⁷ Podle výroční zprávy Australské

⁴⁶ CHERNEY, A. a E. BELTON. *Profiles of individual radicalisation in Australia, An Introduction to PIRA and an Exploration of Risk and Contextual Factors Linked to Radicalisation in Australia* [online]. School of Social Science, University of Queensland, vysíláno dne 14.12.2020, 58 minut. [cit. 11.9.2022]. Dostupné z: <https://www.start.umd.edu/profiles-individual-radicalisation-australia-pira-dataset-introduction-pira-and-exploration-risk>

⁴⁷ AKBARZADEH, Shahram. Investing in Mentoring and Educational Initiatives: The Limits of De-Radicalisation Programmes in Australia [online]. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 2013, roč. 33, č. 4, s. 451-463. [cit. 1.9.2022] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/263349101_Investing_in_Mentoring_and_Educational_InitiativesThe_Limits_of_De-Radicalisation_Programmes_in_Australia

bezpečnostní zpravodajské organizace z roku 2019 je „islamistický extremismus“ hlavní teroristickou hrozbou pro Austrálii.

Tabulka 2: Země původu muslimů žijících v Austrálii⁴⁸

2001 census		2006 census		2011 census	
Australia	36.4%	Australia	37.9%	Australia	37.6%
Lebanon	10.4%	Lebanon	8.9%	Lebanon	7.1%
Turkey	8.3%	Turkey	6.8%	Pakistan	5.6%
Afghanistan	3.5%	Afghanistan	4.7%	Afghanistan	5.5%
Bosnia and Herzegovina	3.5%	Pakistan	4.1%	Turkey	5.3%
Pakistan	3.3%	Bangladesh	3.9%	Bangladesh	5.0%
Indonesia	2.9%	Iraq	2.9%	Iraq	3.3%
Iraq	2.8%	Indonesia	2.5%	Iran	2.7%
Bangladesh	2.7%	Bosnia and Herzegovina	2.2%	Indonesia	2.6%
Iran	2.3%	Iran	2.1%	India	2.1%
Other	23.9%	Other	24.0%	Other	23.2%

Tyto druhé či třetí generace muslimů narozené v Austrálii mohou být, podle některých studií, náchylnější k radikalizaci. Ač narození v Austrálii, nejsou považováni za Australany v pravém slova smyslu. Zároveň jsou vytrženi z kulturního prostředí země jejich předků, a mohou tak snadno zažívat krizi vlastní identity, pocity určité nespravedlnosti a stát se citlivými vůči nástrahám okolí.⁴⁹ Ve chvíli, kdy je jim prostřednictvím blízkého známého či v online prostředí představen například militantní islamismus, který nabízí svým stoupencům pocit sounáležitosti s komunitou, souznění v otázkách spravedlnosti a cti, stejně jako systém hodnot,⁵⁰ mnoho zranitelných jedinců může najít smysl v zapojení se do této skupiny a aktivit, které mohou být vnímány jako součást jejich vlastního kulturního dědictví.

⁴⁸ AKBARZADEH, Shahram. Investing in Mentoring and Educational Initiatives: The Limits of De-Radicalisation Programmes in Australia [online]. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 2013, roč. 33, č. 4, s. 451-463. [cit. 1.9.2022] Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/263349101_Investing_in_Mentoring_and_Educational_InitiativesThe_Limits_of_De-Radicalisation_Programmes_in_Australia

⁴⁹ BENNET, N. One Man's Radical: The Radicalisation Debate and Australian Counterterrorism Policy [online]. *Security Challenges*, 2019 roč. 15, č. 1, s. 47-62. [cit. 13.8.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26644517>

⁵⁰ NASSER-EDDINE M., GARNHAM B., et al. *Countering violent extremism* [online]. Australian Government, Department of Defence, 2011. [cit. 1.9.2022] Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/235024824_Countering_Violent_Extremism_CVE_Literature_Review

V souvislosti imigrace s radikalizací se tedy nejedná pouze o ochranu hranic spojenou s příchodem zahraničních radikálů do Austrálie. V mnoha případech jde o hrozbu ze strany obyvatel Austrálie a případně také těch, kteří opouští zemi a v zahraničí se přidávají k teroristickým skupinám. Australské bezpečnostní agentury odhadují, že mezi lety 2012-2019 vycestovalo do Iráku a Sýrie asi 230 australských občanů. Přibližně 40 z nich se údajně mělo vrátit do Austrálie. Od roku 2012 bylo v souvislosti s nelegálními zámořskými aktivitami zrušeno přibližně 250 australských pasů.⁵¹

Jiný pohled na souvislost radikalizace, resp. teroristické činnosti a migrace obyvatel nabízí turecký autor Simsek, který ve své práci z roku 2006 zkoumá vazbu mezi počtem teroristických incidentů v částech Turecka v devadesátých letech dvacátého století, a vlivem na emigraci. Jeho studie potvrzuje, že z území s vyšším výskytem teroristických útoků emigruje více osob než z území s nižším výskytem útoků. Počet emigrantů je o to vyšší, čím je na daném území vyšší úmrtnost jako následek teroristické činnosti.⁵²

2.3 Konkrétní projevy radikalizace

V souvislosti s bojem proti terorismu uvádí *Australský institut strategické politiky* několik bodů, které mohou být indikátory probíhající radikalizace jedince. Patří mezi ně např.

- změna fyzického vzhledu za účelem identifikace s extremistickou skupinou;
- písemná či verbální podpora násilných či extremistických činů, skupin nebo jednotlivců;
- odmítání vlastní rodiny, hádky s blízkými osobami na témata jako je např. náboženství, politika;
- trávení většího množství času s novou skupinou osob;

⁵¹ *Country Reports on Terrorism 2019: Australia* [online]. U.S. department of state, 2019. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2019/australia/>

⁵² SIMSEK, Yilmaz. *Impact of Terrorism on Migration Patterns in Turkey* [online]. 2016. [cit. 27.2.2023]. Dostupné z: <https://scholarscompass.vcu.edu/etd/652/>

- verbalizovaná touha připojit se k extremistické nebo teroristické organizaci.⁵³

V odpovědích na otázku, jak se projevuje radikalizace za zdmi věznic, zaměstnanci zařízení zmiňují např. výskyt extremistických graffiti, sexistické komentáře, odkazování na násilí či konkrétně stětí hlavy, modlení se ve společných i veřejných prostorech, individuální vztahy mezi muslimskými spoluvězni a vcelku nenápadný fakt, že si vězni nechávají růst vousy a vyžadují stravu, která je v souladu s jejich novým vyznáním. Nicméně, mnoho zaměstnanců zdůrazňuje, že je důležité nezaměňovat osoby, které konvertovaly nebo znovu objevily svou víru v islám s lidmi, kteří jsou přímo radikalizováni. Mimo jiné i z tohoto důvodu vznikl v roce 2015 Program pro zvyšování povědomí o radikalizaci, jako nástroj pro rozvoj odborných znalostí zaměstnanců věznic, spočívající zejména v identifikaci reálných extremistických hrozeb.⁵⁴

2.3.2 Teroristické činy spáchané v Austrálii

Mezi roky 2010–2020 bylo na území Austrálie spácháno 46 teroristických činů, od nábožensky motivovaných až po environmentálně zaměřené.⁵⁵ První osobou, obviněnou podle právních předpisů z roku 2002 (Dodatek o posílení schopnosti Commonwealthu bojovat proti terorismu a zradě⁵⁶) byl o rok později Zaky Mallah. Mallah byl sice zproštěn obvinění za přípravu teroristického činu, konkrétně za plánovaný útok na důstojníky Australské bezpečnostní zpravodajské organizace, přiznal se však k vyhrožování důstojníkovi Commonwealthu, a byl odsouzen na

⁵³ LOWE, Peta. Youth and violent extremism [online]. *ASPI Counterterrorism Yearbook 2020*. 2020, s 29-32. [cit. 5.1.2022]. Dostupné z: <https://ad-aspi.s3.ap-southeast-2.amazonaws.com/2020-03/ASPI%20Counterterrorism%20YB2020.pdf?VersionId=XVWQRHtHM0Yjs4OTfES3sLpkmCI36X4e>

⁵⁴ *The management of radicalised inmates in NSW Report* [online]. NSW Government, Inspector of Custodial Services, 2018. [cit. 18.12.2022]. Dostupné z:

<https://inspectorcustodial.nsw.gov.au/inspector-of-custodial-services/reports-and-publications/inspection-reports/adult-reports/the-management-of-radicalised-inmates-in-nsw.html>

⁵⁵ *Terrorist attack in Australia* [online]. National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism, University of Maryland, 2022. [cit.24.2.2023]. Dostupné z: https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?expanded=no&casualties_type=b&casualties_max=&ctp2=all&success=yes&country=14&ob=GTDID&od=desc&page=1&count=100#results-table

⁵⁶ *Security Legislation Amendment (Terrorism) Bill 2002* [online]. Australian Government, 2002. [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004B01262>

jeden a půl roku vězení. Pro dokreslení, jaké teroristické činy byly za poslední dvě desetiletí páčány na území Austrálie, uvádí autorka příkladem:

Australský řidič Joseph Thomas, alias „Jihad Jack“ byl roku 2004 shledán vinným z přijímání finančních prostředků od Al-Káida a držení falešného pasu. V letech 2001–2003 měl také projít tréninkem po boku Talibánu. Thomas byl odsouzen na 5 let vězení. Rozsudek byl po odvolání zrušen, protože materiály, pořízené při výslechu v Pákistánu, byly prohlášeny za nepřípustné.

Jack Roche, původem Brit žijící v Austrálii, se roku 1992 stal muslimem. V roce 2004 byl shledán vinným za plánování bombového útoku na Izraelskou ambasádu v Canbeře a odsouzen na 9 let vězení.

Faheem Khalid Lodhi, pakistánský architekt, byl shledán vinným za plánování teroristického útoku na národní energetickou síť a několik vojenských základen. Byl odsouzen v srpnu roku 2006 na 20 let vězení s 15 lety nepodmíněného propuštění.

Izhar ul-Haque byl v roce 2006 obžalován z výcviku v rámci teroristické organizace. Obvinění bylo staženo rok poté; soudce zkritizoval postup důstojníků Australské bezpečnostní zpravodajská organizace.

Australský učitel John Howard Amundsen byl v roce 2006 obviněn z použití falešných dokladů za účelem získání výbušnin pro spáchání teroristického činu. Obvinění se dále vztahovalo na vyhrožování, držení cizího pasu, padělání peněz a cenných papírů. Obvinění z terorismu bylo zrušeno.

Aruran Vinayagamoorthy, Arumungan Rajeevan a Sivarajah Yathavan, byli roku 2007 obviněni z podpory skupiny Tamilští tygři na Srí Lance. Byli odsouzeni k jednomu až dvěma rokům vězení, nicméně nakonec je soud propustil na kauci.

Libanonec žijící v Austrálii, Belal Khazaal, byl obviněn z podněcování terorismu. Trestného činu se měl dopustit mimo jiné také prostřednictvím vlastní vydané publikace navádějící k terorismu, resp. ospravedlňující zabíjení nemuslimů a vraždění úředníků v západních zemích včetně Austrálie. Byl shledán vinným

porotou nejvyššího soudu v září 2008, s trestem odnětí svobody na 12 let. Po vykonání trestu, tj. roku 2020 byla nařízena navazující detence v trvání 1 roku.

Abdul Nacer Benbrika z Alžíru byl obviněn jako vůdce teroristické buňky a jako takový byl shledán vinným porotou v září 2008 ještě spolu s dalšími 8 obviněnými. Benbrikův trest činil 15 let ve vězení. Dalších 5 extremistů bylo odsouzeno k maximálnímu trestu odnětí svobody na 23–28 let. Některá odsouzení a rozsudky byly přehodnoceny odvolacím soudem v roce 2010.⁵⁷

Osmnáctiletý Numan Haider pobodal v roce 2014 policistu a člena australské federální policie, kteří ho vyšetřovali kvůli obvinění, že měl vyvěsit vlajku Islámského státu v předměstském nákupním centru a na sociálních sítích pronesl několik pobuřujících poznámek o australské federální policii. Haider byl při útoku zastřelen policistou v sebeobraně.⁵⁸

Roku 2015 byl odsouzen dosud nejmladší terorista, 14letý Brit, který plánoval útok na den oslav Australského a Novozélandského armádního sboru v Austrálii. Útok měl mířit na policisty s úmyslem jejich usmrcení. Mladý terorista, který byl v aktivním kontaktu s jinými džihádisty, byl odsouzen na doživotí. V souvislosti s tímto aktem byl odsouzen k 10 letům vězení také komplic, Sevdet Besim.⁵⁹

Dalším radikalizovaným teenagerem byl roku 2015 patnáctiletý Farhad Jabar Khalil Mohammad. Při jeho útoku zemřel jeden člověk, a sám Khalil byl zastřelen policistou. Mělo se jednat o politicky motivovaný teroristický čin.⁶⁰

Šest mužů a jedna žena byli zadrženi za plánovaný bombový útok na několika exponovaných veřejných místech v Melbourne. Plán cílil na Štědrý den roku 2016

⁵⁷ *Terrorism court cases* [online]. Parliament of Australia. [cit. 7.11.2022]. Dostupné z: https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/Browse_by_Topic/TerrorismLaw/Courtcases

⁵⁸ DAVEY, Melissa. Rapid radicalisation: the case of Numan Haider shocks family and experts alike. *The Guardian* [online]. 2016. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/australia-news/2016/mar/25/rapid-radicalisation-the-case-of-numan-haider-shocks-family-and-experts-alike>

⁵⁹ Anzac Day terror plot: Blackburn boy sentenced to life. *BBC News* [online]. 2015. [cit. 26.2.2023]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-34423984>

⁶⁰ AWFORD, Jenny. The chilling final moments of radicalised teenager, 15, captured on film after he stormed police headquarters in Parramatta and shot a police accountant at point-blank range. *Daily Mail Australia* [online]. 2015. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3258532/Final-moments-Parramatta-gunman-Farhad-Jabar-Khalil-Mohammad.html>

a byl inspirovaný islámským státem. Tři muži ze skupiny byli v roce 2019 odsouzeni, a to každý nejméně na 22 let vězení.⁶¹

Tři muži, Ahmed Mohamed, Abdullah Chaarani a Hatim Moukhaiber, motivovaní islámským státem, byli zadrženi v souvislosti s podpálením islámského centra v Melbourne v roce 2016. Odsouzeni byli k 12–17 rokům vězení.⁶²

V roce 2016 byli na 20 let odsouzeni dva muži, Omar Al-Kutobi and Mohammad Kiad, za přípravu teroristického útoku inspirovaného islámským státem. Při prohlídce jejich bytu byl nalezen podomácku vyrobený Napalm a sečné zbraně.⁶³

Mehmet Biber a Belal Betka byli obviněni ze zahraničí invazních trestných činů v letech 2016 a 2017. Biber měl roku 2013 odcestovat do Sýrie se záměrem bojovat v místní válce.⁶⁴ Betka se dopustil stejného činu, navíc byl však obviněn za legalizaci výnosů z trestné činnosti.⁶⁵

Také čin spáchaný mužem jménem Yacqub Khayre, který roku 2017 v Melbourne zastřelil jednoho muže a zranil několik policistů, je považován za teroristický útok. Khayre byl v době spáchání činu podmíněčně propuštěn za předchozí zločiny spáchané ve Victorii a již dříve byl obviněn z terorismu. Při útoku byl zastřelen policistou.⁶⁶

⁶¹ Three men guilty of Christmas Day terrorism plot in Melbourne. *The Guardian* [online]. 2018. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/australia-news/2018/nov/14/three-men-guilty-of-christmas-day-terrorism-plot-in-melbourne>

Christmas terror plotters sentenced to 38 years in prison. *9News* [online]. 2019. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.9news.com.au/national/abdullah-chaarani-ahmed-mohamed-hamza-abbas-sentenced-for-christmas-terror-plot/a7a40905-b414-435e-b1b0-a73d640e038c>

⁶² *Three men jailed for terror attack on Shia mosque* [online]. Australia's federal prosecution centre, 2019. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.cdpp.gov.au/news/three-men-jailed-terror-attack-shia-mosque>

⁶³ *20 years imprisonment for terror duo* [online]. Australia's federal prosecution centre, 2016. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.cdpp.gov.au/news/20-years-imprisonment-terror-duo>

⁶⁴ BANGER, M. Mehmet Biber jailed over 2013 Syria trip. *News.com.au* [online]. 2018. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.news.com.au/national/nsw-act/courts-law/mehmet-biber-jailed-over-2013-syria-trip/news-story/812abe8980df5f44839c28f27776c278>

⁶⁵ Sydney man who fled to Syria to join a terror group is jailed after laundering more than \$3 million through the Commonwealth Bank in less than a year. *Daily Mail Australia* [online]. 2019. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-7752883/Belal-Betka-jailed-laundering-3-million-Commonwealth-Bank.html>

⁶⁶ BURKE, L. Brighton siege declared 'an act of terror' as IS claims responsibility. *News.com.au* [online]. 2017. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.news.com.au/national/victoria/crime/brighton-siege-declared-an-act-of-terror-as-is-claims-responsibility/news-story/5673a6d8cf67b9f6f06e014d6a6742f8>

Hassan Khalif Shire Ali, který v roce 2018 v Melbourne vyzbrojen nožem usmrtil jednoho člověka a další poranil, byl při útoku policií zastřelen. Podle policie bylo známo, že muž zastával radikální názory, ale nebyl aktivně sledován vzhledem k tomu, že nepředstavoval hrozbu pro komunitu.⁶⁷

Krajně pravicový terorista Phillip Galea byl v Melbourne odsouzen na 12 let za spiknutí proti muslimům a přívržencům levicových ideologií. Galea zkoumal metody výroby výbušných zařízení a neúspěšně se pokoušel naverbovat další jedince, aby mu pomohli s plánovanými útoky.⁶⁸

2.4 Australští zahraniční bojovníci

Literatura hovoří o zahraničních bojovnících jako o občanech cizího státu, kteří se během vnitrostátního konfliktu stávají členy povstaleckých hnutí.⁶⁹ Návrat zahraničních bojovníků do zemí jejich původu bývá spojován s hrozbou teroristických aktivit. Problematika návratu Australanů, kteří se v zahraničí zapojovali do aktivit podporujících extremistické skupiny byla v roce 2014 také předmětem nového Zákona o zahraničních invazních deliktech. Nejen zapojování se do extremistických činností a jejich podpora či příprava jsou penalizovány; Austrálie považuje za trestný čin i samotný vstup do vyhlášených oblastí bez ohledu na to, zda jedinec má či nemá úmysl se jakkoli angažovat. Někteří z tzv. zahraničních bojovníků, kteří z Austrálie odcestují do Iráku, jsou zadrženi přímo v této zemi, kde jsou i souzeni. Naproti tomu Syrské demokratické síly prohlašují, že nemají kapacity ke stíhání zadržených osob a vyzývají domovské země, aby své občany přijali zpět. Kromě omezeného počtu zatčených a několika relativně krátkých trestů, do roku 2020 nebyli, kromě výše zmíněných pachatelů Belala a Betky další Australští bojovníci obviněni za trestné činy spáchané

⁶⁷ Bourke St terror attack: What we know so far. *News.com.au* [online]. 2018. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.news.com.au/national/victoria/bourke-st-incident-what-we-know-so-far/news-story/f9c645c721ee1d261ccec3a292a614d0>

⁶⁸ TRAN, D. Far-right terrorist Phillip Galea jailed for 12 years after plotting against 'Muslims and lefties' in Melbourne. *The new daily* [online]. 2020. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://thenewdaily.com.au/news/state/vic/2020/11/20/phillip-galea-jailed-terror-plot/>

⁶⁹ DITRYCH, Ondřej. *Zahraniční bojovníci v řadách IS* [online]. Encyklopedie migrace, 2017. [cit. 14.1.2023]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/zahranicni-bojovnici-v-radach-is/>

v zámoří. Důvodem je mimo jiné i složitost získání důkazů o vině a nákladnost tohoto procesu v kontextu mezinárodní spolupráce, která často selhává.⁷⁰

Od roku 2019 má australský premiér možnost zakázat některým osobám z důvodu teroristické hrozby vstup na území Austrálie, a to maximálně na období 2 let.⁷¹

2.5 Protiteroristická opatření Austrálie

Teroristický čin je v Austrálii dle definice australské vlády popsán jako čin nebo hrozba jednání, která splňuje dvě kritéria:

1. Má v úmyslu přinutit nebo ovlivnit veřejnost nebo jakoukoli vládu zastrašováním k prosazování politické, náboženské nebo ideologické věci;
2. Způsobuje jeden nebo více z následků:
 - smrt, vážná újma nebo nebezpečí pro osobu;
 - vážná škoda na majetku;
 - vážné riziko pro zdraví nebo bezpečnost veřejnosti;
 - vážné narušení, zničení nebo zasahování do kritické infrastruktury, jako je telekomunikační nebo elektrická síť.⁷²

Nesouhlas, obhajoba či protestní akce nejsou teroristickými činy, pokud osoba provádějící tuto činnost nemá v úmyslu způsobit vážnou újmu osobě nebo vytvořit vážné riziko pro veřejnou bezpečnost. Každému, kdo se proviní spácháním teroristického činu, může hrozit až doživotní vězení.⁷³

Od roku 2011 je v Austrálii zaveden tzv. Národní poradenský systém teroristické hrozby. Jedná se o pětiúrovňovou stupnici, která znázorňuje predikovanou úroveň

⁷⁰ BRAUN, K. Prospects and challenges of prosecuting foreign fighters in Australia [online]. *Counterterrorism yearbook 2020*. Australian strategic policy institute, 2020, s. 39-42. [cit. 16.11.2022]. Dostupné z: <https://ad-aspi.s3.ap-southeast-2.amazonaws.com/2020-03/ASPI%20Counterterrorism%20YB2020.pdf?VersionId=XVWQRHtHM0Yjs4OTfES3sLpkmCI36X4e>

⁷¹ *Country Reports on Terrorism 2019: Australia* [online]. U.S. department of state, 2019. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2019/australia/>

⁷² *Australia's counter terrorism laws: Terrorist acts* [online]. Australian Government. Attorney-General's Dpt. [cit. 19.12.2022]. Dostupné z: <https://www.ag.gov.au/national-security/australias-counter-terrorism-laws>

⁷³ Tamtéž

teroristické hrozby v Austrálii. Jakékoli změny jsou veřejnosti ohlášeny vládou spolu s podrobnými informacemi a doporučeními.⁷⁴ Systém je od listopadu roku 2022 na druhém nejnižším bodě, tedy značí, že teroristický útok je „možný“. Je to poprvé od roku 2014, kdy se riziko snížilo z třetího stupně „pravděpodobný“. Lze však očekávat, že stupnice se k třetímu stupni v dohledné době vrátí, a to s ohledem na fakt, že v následujících 4 letech bude, podle Australské bezpečnostní zpravodajská organizace, propuštěno několik vězňů s teroristickou minulostí a není vyloučeno, že se tito mohou zapojit do dalších extremistických akcí. Nejpravděpodobnější z forem terorismu v Austrálii je i nadále útok na měkké cíle, tedy na skupiny osob pohybující se na běžně zalidněných místech, a to bez sofistikované přípravy a za použití snadno dostupných zbraní.⁷⁵

V roce 2014 vláda oznámila záměr investovat 630 milionů australských dolarů (tč. cca 11,8 mld Kč) do protiteroristických opatření. Z tohoto rozpočtu bylo konkrétně 64 milionů dolarů (tč. přibližně 1,2 mld Kč) vyčleněno pro boj proti násilnému extremismu a radikalizaci. Zhruba 80 %, tedy 51 milionů dolarů, vláda míní investovat do vyšetřování a stíhání osob angažujících se v zahraničí v rámci extremistických aktivit. Zbýlých 20 % bylo zamýšleno jako částka pro posílení veřejných programů s důrazem na prevenci mládeže proti zapojování do extremistických skupin.⁷⁶

Podle australské protiteroristické strategie z roku 2022 je cílem chránit Austrálii, její obyvatele a její zájmy proti terorismu a násilnému extremismu. Toho má být dosaženo:

1. Prostřednictvím boje proti násilnému extremismu ve všech jeho formách, předcházení radikalizace jednotlivců, rehabilitace a reintegrace extremistických pachatelů.

⁷⁴ *Australian National Security, National Terrorism Threat Advisory System* [online]. Australian Government, 2021. [cit. 13.12.2022]. Dostupné z: <https://www.nationalsecurity.gov.au/national-threat-level/threat-advisory-system>

⁷⁵ *Inquiry into extremists movements and radicalism in Australia* [online]. Australian Government, Australian Security Intelligence Organisation, 2021. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z:

⁷⁶ *Counter-terrorism measures for a safer Australia* [online]. Parliament of Australia, 2014. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/search/display/display.w3p;query=Id:%22media/pressrel/3357815%22>

2. Orgány činné v trestním řízení, bezpečnostní zpravodajství a další operační agentury budou vybaveny prostředky a pravomocemi čelit teroristickým hrozbám.
3. Opatření pro boj proti terorismu musí být konzistentní, stabilní, a bude zajištěna spolupráce jak na národní, tak na mezinárodní úrovni.⁷⁷

Kromě australské policie je do boje proti terorismu zapojena také Federální policie a Australská bezpečnostní zpravodajská organizace (ASIO). Úkolem ASIO v boji proti terorismu a násilnému extremismu je především předvídat teroristické činy, a další formy politicky motivovaného násilí a komunálního násilí. Na rozdíl od donucovacích orgánů, které jsou odpovědné za shromažďování důkazů pro stíhání lidí, jedinečná hodnota ASIO spočívá ve schopnosti anticipovat vznikající hrozby, a tedy identifikovat a vyšetřovat osoby, které plánují nebo vyhrožují násilnými činy.⁷⁸

V žebříčku 93 zemí světa, na které má terorismus největší dopad, je Austrálie v pořadí až 60. zemí, přičemž index dopadu je na úrovni „nízký“ (2,44 bodů z možných 10 bodů). Pro srovnání, Česká republika se nachází na 83. místě s indexem „velmi nízký“ (0,29 bodů). Naopak první příčku žebříčku s indexem „velmi vysoký“, zaujímá Afghánistán (9,1 bodů), následovaný Irákem (8,5 bodů) a Somálskem (8,4 bodů).⁷⁹

3 Možnosti antiradikalizačních opatření

3.1 Zkušenosti z RAN EU

Radicalisation Awareness Network (do češtiny přeloženo jako Síť pro povědomí o radikalizaci), je již od roku 2011 sdružení přibližně 6.000 evropských profesionálů, kteří denně v první linii pracují jak s osobami náchylnými k radikalizaci, tak s těmi, které již byly radikalizovány. Jako zástupci občanské společnosti (sociální pracovníci, pracovníci s mládeží, učitelé, zdravotníci,

⁷⁷ *Safeguarding Our Community Together, Australia's Counter-Terrorism Strategy 2022* [online]. Australian Government, 2022. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.nationalsecurity.gov.au/what-australia-is-doing-subsite/Files/safeguarding-community-together-ct-strategy-22.pdf>

⁷⁸ *Counter-terrorism* [online]. Australian government, Australian Security Intelligence Organisation. [cit. 19.12.2022]. Dostupné z: <https://www.asio.gov.au/about/what-we-do/counter-terrorism>

⁷⁹ *Global terrorism index 2022: Measuring the impact of terrorism* [online]. Institute for Economics & Peace, Sydney. [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/03/GTI-2022-web-04112022.pdf>

zástupci místních úřadů, policisté, vězeňští pracovníci) se tito odborníci zabývají prevencí a potíráním násilného extremismu ve všech jeho formách, stejně jako rehabilitací a reintegrací extremistů.⁸⁰

RAN pro tyto profesionály zřizuje řadu tematických pracovních skupin, kde mohou sdílet své zkušenosti, znalosti a přístupy, a vydává řadu publikací, které shrnují takto získané poznatky, postřehy a doporučení.⁸¹

Skupiny jsou v současnosti zaměřeny na 9 oblastí:

- pracovní skupina pro komunikaci a narativy (RAN C&N) je zaměřena na poskytování on-line/ off-line komunikace, která nabízí alternativy a čelí extremistické propagandě a/nebo extremistickým myšlenkám;
- pracovní skupina pro mládež a vzdělávání (RAN Y&E) se zaměřuje na potřebu lépe vybavit učitele a podpořit je při prevenci radikalizace;
- pracovní skupina pro rehabilitaci (RAN REHABILITATION) si klade za cíl sdružit odborníky v rámci plánu rehabilitace;
- pracovní skupina místních orgánů (RAN LOCAL) sdružuje místní orgány odpovědné za koordinaci odborníků a organizuje jejich práci mezi různými institucemi;
- vězeňská pracovní skupina (RAN PRISONS) se zaměřuje na podporu praktiků, kteří hrají hlavní roli v prevenci radikalizace;
- pracovní skupina policie a vymáhání práva (RAN POL) se snaží identifikovat nejefektivnější přístup, který by mohl být sdílen mezi policejními složkami členských států EU;
- pracovní skupina obětí terorismu (RAN VoT) se zaměřuje na ty, kdo byli zasaženi teroristickým útokem, ať už osobně, nebo při něm ztratili

⁸⁰ *About RAN* [online]. European Commission, Migration and Home Affairs. [cit. 13.12.2022]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran/about-ran_en

⁸¹ *Topics and Working Groups* [online]. European Commission, Migration and Home Affairs. [cit. 13.12.2022]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran/topics-and-working-groups_en

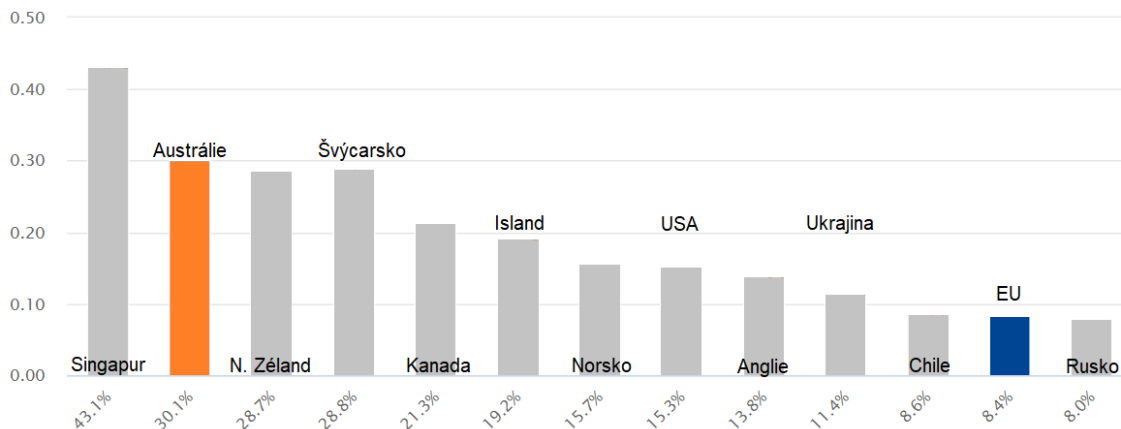
příbuzného; jsou experty na škody, které násilný extremismus způsobuje lidstvu;

- pracovní skupina pro duševní zdraví (RAN HEALTH) se zaměřuje na zvyšování informovanosti ve zdravotnictví a pomáhá vytvořit efektivní síť zdravotnických pracovníků napříč členskými státy EU;
- pracovní skupina pro rodiny, komunity a sociální péči (RAN FC&S) hraje důležitou roli v prevenci násilného extremismu. Klíčovými výzvami pro tento sektor je interpretovat známky radikalizace a pomáhat těm jednotlivcům, kteří by mohli být vystaveni riziku radikalizace.⁸²

3.1.3 Migrace v EU

Přibližně 37,5 milionů obyvatel EU se narodilo v zahraničí. Cílem většiny migrantů přicházejících do EU je primárně Německo, Francie, Španělsko, Itálie a Rakousko. V rámci EU toto číslo tvoří přibližně celkem 8 % v zahraničí narozených obyvatel.⁸³ V Austrálii je to, pro srovnání, až 30 % přistěhovalců.

Graf č. 7: Žebříček zemí dle počtu obyvatel narozených v zahraničí⁸⁴

⁸² *Topics and Working Groups* [online]. European Commission, Migration and Home Affairs. [cit. 13.12.2022]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran/topics-and-working-groups_en

⁸³ *Statistics on migration to Europe* [online]. European Commission. [cit. 24.2.2023]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en

⁸⁴ Tamtéž

V roce 2018 se mělo na území EU zdržovat více než 600 tisíc nelegálních migrantů, kteří byli úřady vykázáni či vyhoštěni. Počet takto vyhoštěných přistěhovalců meziročně poklesl o 7 %, mezi lety 2017 a 2018.⁸⁵

3.1.4 Terorismus a radikalizace v Evropě

V roce 2021 bylo v EU odhaleno celkem 15 trestných činů (dokončené, zmařené i neúspěšné útoky). Relativně nízké číslo oproti předchozím 2 letem, kdy bylo ročně odhaleno přibližně 56 teroristických činů, lze vysvětlit změnou v klasifikaci incidentů v rámci některých členských států, kdy část z dříve klasifikovaných teroristických útoků se od roku 2021 považuje za útoky extremistické. V roce 2021 bylo v souvislosti s terorismem v EU zatčeno 423 osob; převažovaly útoky páchané jednotlivci, nikoli skupinami. Průměrný trest odnětí svobody za páchaní teroristických aktivit činil v EU roku 2021 šest let, což je o šest let méně než průměrná délka trestů udělovaných zde v roce 2020. Primární teroristickou hrozbou v EU je pravicový a islámský terorismus.⁸⁶

Proces islamistické radikalizace popisují rakouští autoři ve studii z roku 2017. V době průzkumu na jaře 2016 bylo v Rakousku v kontextu teroristických aktivit ve vazbě 37 mužů a 2 ženy. Z následných rozhovorů s 29 muži mimo jiné vyplynulo, že faktorem ovlivňujícím radikalizaci směrem k islámu je role náboženství v životě jedince. Většina z 29 jedinců pocházela z nábožensky založeného rodinného prostředí a měla alespoň základní znalost islámu, jeho hodnot a norem islámského učení. Převážná většina z dotazovaných byla tč. ve věku 18 až 30 let, a pocházela spíše ze sociálně slabší vrstvy.⁸⁷

⁸⁵ *Nelegální migrace – fenomén EU* [online]. Český statistický úřad. [cit. 5.03.2023]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/nelegalni-migrace-fenomen-eu/#:-:text=Neleg%C3%A1ln%C3%AD%20migrace%20%E2%80%93%20fenom%C3%A9n%20EU%20V%20roce%202018,zem%C4%9B%2C%20z%20toho%20158%20tis%C3%ADc%20mimo%20hranice%20EU.>

⁸⁶ *Terrorism Situation and Trend Report 2022* [online]. Europol. [cit. 11.02.2023]. ISBN 978-92-95220-44-7. Dostupné z: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Tesat_Report_2022_0.pdf

⁸⁷ ASLAN, Ednan a kol. *Islamistische Radikalisierung: Biografische Verläufe im Kontext der religiösen Sozialisation und des radikalen Milieu*. [online]. 2017. ISBN 978-3-658-18983-9. [cit. 3.3.2023]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/322177548_Islamistische_Radikalisierung_Biografische_Verlaufe_im_Kontext_der_religiosen_Sozialisation_und_des_radikalen_Milieu

Dalším faktorem přispívajícím k náboženské radikalizaci se ukazuje pobývání v radikálním prostředí, v tomto případě například setkávání v mešitách. Zároveň je patrné, že větší roli v rámci radikalizace sehrávají osobní vazby než online prostředí. Také teologické znalosti se v těchto skupinách ukazují jako klíčové zejména pro lídry a autority, které hrají ústřední roli v šíření ideologie. Třetím a posledním popsáním klíčovým faktorem je pocit odcizení. Příslušníci radikálních skupin se považují za jediné pravé muslimy, odmítají demokracii a západní společnost. Jediným ideálním systémem je ten islámský, a to i za cenu jeho vymáhání násilím.⁸⁸

3.2 Boj proti kyberterorismu a online radikalizaci

V současné době neexistuje všeobecně dohodnutá definice kyberterorismu; termín obecně označuje útok, který využívá elektronické prostředky k proniknutí a vážnému narušení kritické infrastruktury (tj. zařízení a sítě důležité pro veřejné zdraví, hospodářství, životní prostředí nebo národní bezpečnost). Podle australské právní definice je za kybernetický útok považováno i zasahování do jakéhokoli elektronického systému z politických důvodů a zastrašování vlády či veřejnosti.⁸⁹

Australská vláda staví již od roku 2016 na programu Strategie kyberbezpečnosti, na kterou byl vyčleněno 230 milionů dolarů (cca 4 mld korun) a do roku 2030 plánuje investovat ještě sedminásobek této částky.⁹⁰ Součástí programu je také strategie proti kyberterorismu. Podle této strategie momentálně kybernetický terorismus není pro australské občany primární hrozbou. Důvodem je, mimo jiné, také nákladnost, kterou doprovází příprava takového rozsáhlého kyberútoku za použití hi-tech technologií, a stává se tak pro teroristy těžko dosažitelný.

⁸⁸ ASLAN, Ednan a kol. *Islamistische Radikalisierung: Biografische Verläufe im Kontext der religiösen Sozialisation und des radikalen Milieu* [online]. 2017. ISBN 978-3-658-18983-9. [cit. 3.3.2023]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/322177548_Islamistische_Radikalisierung_Biografische_Verlaufe_im_Kontext_der_religiosen_Sozialisation_und_des_radikalen_Milieu

⁸⁹ HARDY, K. *Is Cyberterrorism a Threat?* [online]. Australian Institute of International Affairs, 2017. [cit. 16.11.2022]. Dostupné z: <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/is-cyberterrorism-a-threat/>

⁹⁰ *Australia's cyber security strategy 2020* [online]. Australian Government, Commonwealth of Australia 2020. [cit. 16.11.2022]. Dostupné z: <https://www.homeaffairs.gov.au/cyber-security-subsite/files/cyber-security-strategy-2020.pdf>

Z posledních provedených teroristických útoků vyplývá spíše opačný trend co do sofistikovanosti techniky, a to užití jednoduchých, až základních zbraní.⁹¹

Online prostředí je však nebezpečné i z jiného úhlu pohledu; jeho rostoucí dostupnost, jednoduchost užití a anonymita, umožňuje v podstatě neomezený přístup k online propagandě, instruktážním materiálům a extremistickým diskusím, což může být potenciální hrozbou pro radikalizaci širší skupiny osob a podněcování k násilí. Extremistické skupiny využívají pro komunikaci anonymní a zabezpečené platformy, což znesnadňuje práci australským bezpečnostním složkám.⁹² Australský institut strategické politiky informoval, že mezi červencem a prosincem roku 2017 bylo k šíření teroristické propagandy využito 150 různých internetových platforem.⁹³

Podle průzkumu provedeného britskými autory (Hamid a Ariza), online radikalizace není nutně spojena s větší mírou škodlivosti. Výsledek průzkumu totiž nasvědčuje tomu, že větší hrozbu, tedy riziko reálně spáchaného útoku, tvoří stále radikalizace off-line. Také pravděpodobnost úspěšnosti útoku spáchaného jedincem, který byl radikalizovaný off-line, je dle studie třikrát pravděpodobnější než u útoku spáchaného osobou radikalizovanou v online prostředí.⁹⁴ Online komunikace tedy možná není tak přesvědčivá, nicméně stále umožňuje větší otevřenost v tématech, která jsou často tabu v komunikaci off-line (tedy tváří v tvář v reálném světě), a především umožňuje setkání osob z různých částí světa, které by se v off-line prostředí, tedy v osobní interakci, mohly jen těžko setkat. Také množství informací, ke kterým se může jedinec na internetu během krátké chvíle

⁹¹ HARDY, K. *Is Cyberterrorism a Threat?* [online]. Australian Institute of International Affairs, 2017. [cit. 16.11.2022]. Dostupné z: <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/is-cyberterrorism-a-threat/>

⁹² *Right-wing extremism in Australia* [online]. Parliament of Australia, 2014. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/BriefingBook47p/RightWingExtremismAustralia#:~:text=Right-wing%20extremism%20is%20an%20overarching%20term%20defined%20by,but%20not%20limited%20to%2C%20white%20supremacism%20and%20Neo-Nazism%E2%80%9999.

⁹³ NYST, M. Social Media And Counterterrorism [online]. *Counterterrorism yearbook 2019*. Australian Strategic Policy Institute, 2019, s. 115-124. [cit. 24.2.2023]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/resrep23114.18>

⁹⁴ HAMID, Nafees a Cristina ARIZA. *Offline Versus Online Radicalisation: Which is the Bigger Threat?* [online]. Global Network on Extremism & Technology, King's College London, 2022. [cit. 12.2.2023]. Dostupné z: <https://gnet-research.org/wp-content/uploads/2022/02/GNET-Report-Offline-Versus-Online-Radicalisation.pdf>

dostat, by za běžných okolností, tedy bez internetového připojení, bylo nereálné. Spolu s iluzí, že se jedná o podložené a validní informace, vzniká prostředí, ve kterém je takřka nemožné zabránit vývoji některých typů osobností nežádoucím směrem. Zároveň, jak se ukázalo, je snadné pro extremisty sdílet online a také v přímém přenosu v podstatě jakýkoli obsah.

Autoři studie dále doplňují, že online radikalizace se týká častěji osob narozených po roce 2000, a častěji jí podlehne žena než muž. Ženy, jak ukazuje studie, také na rozdíl od mužů častěji páchají útoky ve skupinách než jako samotné útočnice.⁹⁵

Po útoku v novozélandském městě Christchurch vstoupila v Austrálii v platnost novela zákona, díky které nesou odpovědnost za obsah stránek webhostingoví provideři a provozovatelé streamovacích platforem. Tímto krokem má být zajištěno, že pachatelé násilí nebudou moci tyto platformy zneužívat pro sdílení nepřijatelného obsahu.⁹⁶

V roce 2017 YouTube, jeden z největších světových serverů pro sdílení videosouborů, oznámil záměr investovat do technologie „strojového učení“ s prohlášením, že mezi červnem až prosincem roku 2017 bylo 98 % videí, která byla ze serveru YouTube odstraněna pro násilný extremistický obsah, odhalena právě díky této technologii.⁹⁷ YouTube denně navštíví až 122 milionů aktivních uživatelů.⁹⁸

3.3 Radikalizace ve věznicích

V roce 2017 bylo v Austrálii zatčeno za trestné činy spojené s národní bezpečností či terorismem více než 35 osob. Ačkoli se jedná o relativně nízké číslo, vezme-li

⁹⁵ HAMID, Nafees a Cristina ARIZA. *Offline Versus Online Radicalisation: Which is the Bigger Threat?* [online]. Global Network on Extremism & Technology, King's College London, 2022. [cit. 12.2.2023]. Dostupné z: <https://gnet-research.org/wp-content/uploads/2022/02/GNET-Report-Offline-Versus-Online-Radicalisation.pdf>

⁹⁶ *Criminal code amendment (Sharing of Abhorrent Violent Material) Bill 2019* [online]. Australian Government, Federal Register of Legislation, 2019. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019B00074/Explanatory%20Memorandum/Text#:~:text=The%20Criminal%20Code%20Amendment%20%28Sharing%20of%20Abhorrent%20Violent,material%20that%20can%20be%20accessed%20using%20their%20services.>

⁹⁷ NYST, M. Social Media And Counterterrorism [online]. *Counterterrorism yearbook 2019*. Australian Strategic Policy Institute, 2019, s. 115-124. [cit. 24.2.2023]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/resrep23114.18>

⁹⁸ *Youtube user statistics 2023* [online]. Global media insight, Dubai Digital Interactive Agency. Dostupné z: <https://www.globalmediainsight.com/blog/youtube-users-statistics/#stat>

v úvahu, že celkový počet vězňů v Austrálii čítal tč. 13 tisíc osob, vyvstává otázka, jaký přístup zvolit v rámci jejich pobytu v nápravných zařízeních. Tedy například, zda a jak bránit setkávání vězňů s extremistickou minulostí s vězni, kteří radikální názory prozatím nesdílí. Přestože Australský stát Nový Jižní Wales (dále NSW) se v minulosti potýkal s vězni odsouzenými za trestné činy související s terorismem, pojem „radikalizace ve věznicích“ je zde relativně novým fenoménem.

Riziko radikalizace bylo věznicích identifikováno v oblastech:

- radikalizace vězňů s islámským vyznáním;
- radikalizace vězňů bez islámského vyznání;
- radikalizace stráží, vězeňského personálu;
- plánování a řízení teroristických útoků zevnitř věznice;
- zintenzivnění extremistických ideologií nebo manipulace s mladými nebo zranitelnými pachateli, kteří jsou odsouzeni ke krátkým trestům odnětí svobody nebo jsou ve vazbě s maximální ostrahou za méně závažné trestné činy.⁹⁹

Mnoho z věznic v Austrálii tak volí různý přístup k dělení vězňů v rámci zařízení; zatímco NSW vyčlenilo samostatnou část věznice právě pro teroristické vězně, věznice ve státě Victoria takto činila pouze v případě, že daní vězni představovali specifické riziko šíření radikálních názorů. Ostatní terorističtí vězni byli začleněni mezi „běžné“ vězně.

Je tedy patrné, že ani v rámci systému věznic neexistuje jednotný a ověřený postup, jak nakládat s radikalizovanými vězni. Nedostatky segregace jsou skloňovány v případě Guye Staines, Australana, který po propuštění z vězení, kde strávil 18 let, vycestoval do Sýrie, aby se stal bojovníkem Islámského státu.¹⁰⁰ Staines se měl ve věznici zapojit do aktivit gangu „Bratři na život“ (Brothers4Life), založeného Bassamem Hamzym, který byl zatčen za zastřelení mladíka v roce

⁹⁹ *The management of radicalised inmates in NSW Report* [online]. NSW Government, Inspector of Custodial Services, 2018. [cit. 18.12.2022]. Dostupné z:

<https://inspectorcustodial.nsw.gov.au/inspector-of-custodial-services/reports-and-publications/inspection-reports/adult-reports/the-management-of-radicalised-inmates-in-nsw.html>

¹⁰⁰ CHERNEY, Adrian. Prison radicalisation and deradicalisation in Australia [online]. *Counterterrorism yearbook 2020*. Australian Strategic Policy Institute, 2020, s. 23-28. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep25133.8>

1999 a poté konvertoval k islámu. Právě Hamzymu je v některých přičítána vina za radikalizaci Stainesa a několika dalších spoluvězňů.¹⁰¹

Jako další příklad radikalizace ve věznici bývá uváděn Haron Monis, který v roce 2014 v Australském Sydney zapříčinil smrt 3 osob, které držel mezi ostatními rukojmími v kavárně; i tento akt byl v přímé souvislosti s jeho vyznáním (islám).¹⁰²

Ze všech extremistů zadržených v Austrálii tvoří právě islámští extremisté největší procento. Většina těchto vězňů je držena ve věznici v Goulburnu, která je nejprísnějším zařízením v NSW a slouží k zabezpečení těch nejrizikovějších vězňů.¹⁰³

V Austrálii je od roku 2017 zavedena tzv. po-rozsudková vazba pro teroristické pachatele, kteří již vykonali trest, avšak dle rozhodnutí soudu představují stále riziko pro veřejnou bezpečnost. V NSW byla tato vazba rozšířena i na pachatele, kteří nebyli odsouzeni za trestný čin související s terorismem, ale bylo u nich identifikováno riziko spáchání takového činu. Tyto vazby je třeba monitorovat případ od případu, jelikož mohou být chápány jako prodloužení uděleného trestu a být vnímány veskrze negativně.¹⁰⁴

3.4 Prevence radikalizace

I když není možné statisticky predikovat, kdo jsou jedinci ohrožení radikalizací a extremismem, australské úřady a organizace pracují s nástroji pro vyhodnocení nebezpečnosti těchto jedinců. Nástroje jsou specifické pro posouzení rizika radikalizace a násilného extremismu. Patří mezi ně například:

¹⁰¹ TRAN, Cindy & SUTTON Candace. Life in a 'Godless place': A glimpse inside Australia's highest-security prison, where the nation's most depraved criminals are housed and violence can erupt at any time [online]. *Daily mail Australia*, 2015. [cit. 1.3.2022]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3175997/Life-Godless-place-glimpse-inside-Australia-s-highest-security-prison-nation-s-depraved-criminals-housed-violence-erupt-time.html>
Marrying from prison - over the phone [online]. *The Sydney Morning Herald*, 2007. [cit. 1.3.2023]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/national/marrying-from-prison-over-the-phone-20070422-gdpytp.html>

¹⁰² *The management of radicalised inmates in NSW Report* [online]. NSW Government, Inspector of Custodial Services, 2018. [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: <https://inspectorcustodial.nsw.gov.au/inspector-of-custodial-services/reports-and-publications/inspection-reports/adult-reports/the-management-of-radicalised-inmates-in-nsw.html>

¹⁰³ Tamtéž

¹⁰⁴ CHERNEY, Adrian. Prison radicalisation and deradicalisation in Australia [online]. *Counterterrorism yearbook 2020*. Australian Strategic Policy Institute, 2020, s. 23-28. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep25133.8>

TRAP-18 protokol, který slouží pro posouzení mládeže, kde existuje obava z možnosti profilace do tzv. osamělého útočníka (jedinec aktivní bez napojení na teroristickou skupinu). TRAP-18 se používá spíše v případech mládeže s extremistickou historií, zejména ve vazebních zařízeních.¹⁰⁵

BRAVE posuzuje míru odolnosti jedince a konkrétní faktory zabraňující radikalizaci a extremismu; v praxi je používán pro mládež starší 18 let.¹⁰⁶

VERA-2R jedná se o nejpoužívanější nástroj; obsahuje údaje z klinických rozhovorů a standardizovaných psychometrických a kriminogenních faktorů. Autoři verze VERA-2R spolupracují a konzultují vývoj s nápravnými zařízeními i soudy pro mládež.¹⁰⁷

Australská profesorka Michelle Grossmann ve své studii představuje vědecky identifikované psychosociální ochranné faktory na úrovni individuální odolnosti vůči násilnému extremismu. Faktory, které brání jedinci podlehnout tlaku jsou spojené s empatií, seberegulací či sebekontrolou a komplexností osobních hodnot, sebeúctou, asertivitou a tolerancí multikulturní diversity. Vedle těchto hodnot stojí další sociálně orientované modely, které posilují schopnost jedince odolat extremistické či radikalistické propagandě, a to díky ucelenému sociálnímu kontextu a systému, jako je rodina, škola, pracoviště a širší komunita.¹⁰⁸

V rámci prevence radikalizace australská vláda již v roce 2005 oslovila komunitu australských muslimů s dotazem, jak nejlépe předcházet hrozbě radikalizace zevnitř této komunity. Na základě zjištění se vláda soustředí na prevenci v těchto

¹⁰⁵ MELOY, John a Paul GILL. The lone-actor terrorist and the TRAP-18 [online]. *Journal of Threat Assessment and Management*, 2016, č. 3, s. 37-52. [cit. 7.12.2022]. https://www.researchgate.net/publication/303502624_The_lone-actor_terrorist_and_the_TRAP-18

¹⁰⁶ GROSSMAN, Michele, Michael UNGAR a kol. *Understanding Youth Resilience to Violent Extremism: A Standardised Research Measure, Final research report* [online]. 2017. [cit. 12.10.2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/330701237_Understanding_Youth_Resilience_to_Violent_Extremism_A_Standardised_Research_Measure_FINAL_RESEARCH_REPORT

¹⁰⁷ BARRACOSA, Steven a MARCH James. Dealing With Radicalised Youth Offenders: The Development and Implementation of a Youth-Specific Framework [online]. *Frontiers in Psychiatry*. 2021, č. 12. [cit. 2.12.2022]. Dostupné z: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyt.2021.773545/full>

¹⁰⁸ GROSSMAN, Michele. The Evolution of Resilience to Violent Extremism [online]. *Counterterrorism yearbook 2021*. Australian Strategic Policy Institute, 2021, s. 77-81. [cit. 31.1.2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep31258.18>

oblastech: mladiství muslimové, vzdělávání (zahrnuje také vzdělávání pro imámy jako muslimské duchovní vůdce) a mezi-kulturní či mezi-náboženské vztahy.¹⁰⁹

Další významnou iniciativou je grant, prostřednictvím kterého je umožněna snadnější integrace a sociální soudržnost nově příchozích migrantů, čímž má být snižována náchylnost migrantů k radikalizaci. O grant mohou požádat australská lokální komunitní centra, která následně zabezpečují výuku anglického jazyka, sportovní aktivity, vzdělávání a pomoc migrantům při obstarávání zaměstnání.¹¹⁰

¹⁰⁹ AKBARZADEH, Shahram. Investing in Mentoring and Educational Initiatives: The Limits of De-Radicalisation Programmes in Australia [online]. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 2013, roč. 33, č. 4, s. 451-463. [cit. 1.9.2022] Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/263349101_Investing_in_Mentoring_and_Educational_InitiativesThe_Limits_of_De-Radicalisation_Programmes_in_Australia

¹¹⁰ *Multicultural affairs, Fostering integration grants* [online]. Australian Government, Department of home affairs, 2022. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: <https://www.homeaffairs.gov.au/about-us/our-portfolios/multicultural-affairs/programs>

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zmapování konceptualizace radikalizace v kontextu imigrace, extremismu a terorismu v podmínkách Austrálie.

Migrace je celosvětově používaným termínem, jehož význam je známý již od samotného vzniku lidstva, kdy první kmeny migrovaly primárně za potravou či bezpečím. V průběhu času nedošlo k výrazné modifikaci významu slova, avšak s rostoucí globalizací se změnila paleta migračních důvodů i velikost populace, která skrze migraci hledá řešení nevyhovující situace.

Ani radikalizace není, co do významu, zcela novým termínem; lze předpokládat, že radikální názory byly přítomny ve společnosti odedávna, pouze nebyly vždy označovány tímto slovním obratem. Radikalizace je komplexní téma, kterému se v posledních letech věnuje mnoho světových studií. Ze zdrojové literatury této práce lze odvodit, že dosud neexistuje jednoznačný popis, který by byl jasným vodítkem k identifikaci profilu osob se sklony k radikálním či extremistickým názorům a chování. Studie se však shodují v několika bodech; většina radikalizovaných osob je ve věku do 27 let a z převážné části se jedná o muže. Ve zjištění, že více náchylnými k radikalizaci jsou nezaměstnané osoby s nižším dosaženým vzděláním pak můžeme spatřit souvislost i s konkrétně popisovanými faktory, které jsou chápány jako přispívající k ochotě jedince přijímat radikální názory; hovoříme například o sociální exkluzi či pocitu vlastní nedostatečnosti, která může být podporována právě neúspěchem v pracovním životě.

Imigrace bývá často vnímána jako jedna z možných příčin radikalizace, tedy vnášení nežádoucích vlivů prostřednictvím imigrace do hostitelské země a šíření radikálního a extremistického smýšlení. Emigrace v kontextu radikalizace by pak představovala následek, kdy jedinci či skupiny prchají z radikalizovaných oblastí, kde probíhají nepokoje a v nejzazším případě války, či jsou páčány teroristické útoky, představující vážnou hrozbu pro sílící proces radikalizace domácí populace.

Negativní vliv migrace v kontextu šíření radikálních a extremistických názorů a postojů postupně nahrazuje online prostředí. Jedna ze studií naznačuje, že online radikalizace má větší odezvu v rámci radikalizace žen, které jí podlehnou

častěji než muži. Patrně i proto, že ženy mají v extremistické rétorice spíše roli podporující, a pachateli reálných násilných činů jsou častěji muži, má prozatím online radikalizace nižší dopad na násilně páchanou činnost. Široké spektrum internetových platforem nicméně nabízí nespočet možností sdílet jakýkoli obsah téměř okamžitě s miliony osob, a spolu s vyvíjejícími se technologiemi lze předpokládat, že radikální skupiny budou aktivně vyhledávat nové cesty a možnosti, jak své přesvědčení šířit a prosazovat s vyšší úspěšností, včetně online prostředí.

Austrálie výrazně investuje do bezpečnostních a antiteroristických aktivit, a vydáváním zákonů podněcuje součinnost dalších stran na potírání terorismu; příkladem je zákon, který stanovuje zodpovědnost poskytovatelů komunikačních platforem za sdílený obsah. Zákonné úpravy jsou podstatným krokem směrem k zajištění bezpečnosti, nicméně například v souvislosti s návratem zahraničních bojovníků, kteří představují potenciálně výraznou hrozbu pro bezpečnost země, selhává především spolupráce se zahraničním státem a složitost prokázání viny jedince, a tedy v důsledku často nedojde k aplikaci zákona a zabezpečení odpovídajícího trestu. Zde je třeba se zaměřit na opatření antiradikalizační a soustředit se na prevenci před postihem. Rušení platnosti pasů Australanů bojujících v zahraničí, lze sice vnímat jako určitou formu postihu a zároveň prevence před nechtěným návratem zkušených radikalizovaných bojovníků zpět do země, avšak pokud tito jedinci nemají možnost vrátit se do Austrálie, kde by měl být kladen důraz na jejich deradikalizaci, existuje reálná šance, že se nelegální cestou dostanou do jiné země, kde budou představovat ještě větší potenciální hrozbu radikalizace v zemi, která nebudeme mít takové nástroje deradikalizace jako Austrálie.

Součástí bezpečnostních opatření Austrálie je také vízová povinnost, kterou vláda ovlivňuje příchozí migraci. Nejvyšší počet imigrantů, co do země původu, je dán již historicky, kdy byli preferovaným národem Briti, kteří jsou dodnes v populaci imigrantů zastoupeni nejvíce. Od historických protiimigračních opatření, která měla až diskriminační kontext, se Austrálie posunula k otevřenějším hranicím. Imigrace je však stále výrazně regulována právě nutností žádat o víza a povinností splnit stanovené podmínky pro jejich získání. S ohledem na fakt, že Austrálie je

jednou z nejbezpečnějších zemí světa, se ukazují tato bezpečnostní opatření jako účinná. Z opačného úhlu pohledu je nutno zmínit, že Austrálie je stále nejhustěji osídlený, obývaný kontinent, a po světové pandemii COVID-19, kdy zemi opustilo mnoho imigrantů, lze očekávat vcelku negativní dopad na místní ekonomiku, a to zejména v kontextu nedostatku pracovních sil. V roce 2022 australská vláda oznámila snížení pravděpodobnosti teroristického útoku v Austrálii ze třetího na druhý nejnižší stupeň; důvodem, proč byl tento status změněn poprvé od roku 2014 právě nyní, může být i snaha o přilákání zahraničních pracovníků či snaha o celkové zvýšení populace.

Dynamičnost vývoje témat imigrace a radikalizace přináší stále nové poznatky a domněnky, které je třeba zohledňovat v rámci plánování kroků vedoucích k zachování dobré bezpečnostní situace země; s ohledem na diverzitu bezpečnostních a antiradikalizačních opatření, která jsou v Austrálii aplikována, nelze snadno určit, zda a která opatření situaci ovlivňují negativně či pozitivně.

Použité zdroje

Tištěné monografie

DANICS, Štefan a Ladislava TEJCHMANOVÁ. *Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2017. ISBN 978-80-7452-122-5.

Elektronické monografie

ASLAN, Ednan a kol. *Islamistische Radikalisierung: Biografische Verläufe im Kontext der religiösen Sozialisation und des radikalen Milieu* [online]. 2017. ISBN 978-3-658-18983-9. [cit. 3.3.2023]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/322177548_Islamistische_Radikalisierung_Biografische_Verlaufe_im_Kontext_der_religiösen_Sozialisation_und_des_radikalen_Milieu

BARRELLE, Kate. *Pro-integration: disengagement from and life after extremism* [online]. Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression, 2014. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/270219271_Pro-integration_disengagement_from_and_life_after_extremism

CAVALERI, R., V. MAPEDZAHAMA a kol. *Cultural Diversity and Health in Australia: Towards Culturally Safe Health Care*. [online]. Culturally and linguistically diverse Australians. 2021, s. 145-159. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/349915198_Culturally_and_linguistically_diverse_Australians

FINK N. a E. HEARNE. *Beyond Terrorism: Deradicalization and Disengagement from Violent Extremism* [online]. International peace institute, 2008. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/publications/beter.pdf>

GROSSMAN, Michele, Michael UNGAR a kol. *Understanding Youth Resilience to Violent Extremism: A Standardised Research Measure, Final research report* [online]. 2017. [cit. 12.10.2022]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/330701237_Understanding_Youth_Resilience_to_Violent_Extremism_A_Standardised_Research_Measure_FINAL_RESEARCH_REPORT

HAMID, Nafees a Cristina ARIZA. *Offline Versus Online Radicalisation: Which is the Bigger Threat?* [online]. Global Network on Extremism & Technology, King's College London, 2022. [cit. 12.2.2023]. Dostupné z: <https://gnet-research.org/wp-content/uploads/2022/02/GNET-Report-Offline-Versus-Online-Radicalisation.pdf>

LEVEY, Geoffrey. *Australia's "Liberal Nationalist" Multiculturalism. Multiculturalism in the British Commonwealth: Comparative Perspectives on Theory and Practice* [online]. 2019, s. 83-103. [cit. 12.10.2022]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/334437160_Australia's_Liberal_Nationalist_Multiculturalism/citations

MELACARNE, Claudio a Loretta FABBRI. *Understanding Radicalization in Everyday Life* [online]. [cit. 11.2.2023]. 2023. ISBN: 9788838659423. Dostupné

z:

https://www.researchgate.net/publication/367464846_Understanding_Radicalization_in_Everyday_Life

PASCUAL, R. a T. BJØRGO. *Radicalisation Processes Leading to Acts of Terrorism*. A concise Report prepared by the European Commission's Expert Group on Violent Radicalisation [online]. 2008. [cit. 5.2.2023]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/294430062_Radicalisation_Processes_Leading_to_Acts_of_Terrorism_A_concise_Report_prepared_by_the_European_Commission's_Expert_Group_on_Violent_Radicalisation

PEUCKER, M. *Does Australia's radical left pose a security threat? What the empirical evidence tells us* [online]. 2020. [cit. 5.3.2023]. Dostupné z: <https://www.vu.edu.au/about-vu/news-events/news/does-australia-s-radical-left-pose-a-security-threat-what-the-empirical-evidence-tells-us>.

SCHMID, A. P. *Links between Terrorism and Migration: An Exploration* [online]. International Centre for Counter-Terrorism. [cit. 31.1.2023]. ISSN: 2468-0656. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep29396>

SIMSEK, Yilmaz. *Impact of Terrorism on Migration Patterns in Turkey* [online]. 2016. [cit. 27.2.2023]. Dostupné z: <https://scholarscompass.vcu.edu/etd/652/>

Elektronické vládní publikace

20 years imprisonment for terror duo [online]. Australia's federal prosecution centre, 2016. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.cdpp.gov.au/news/20-years-imprisonment-terror-duo>

About RAN [online]. European Commission, Migration and Home Affairs. [cit. 13.12.2022]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran/about-ran_en

ALLEN, C. E. *Threat of Islamic Radicalization to the Homeland* [online]. Senate Committee on Homeland Security and Governmental Affairs. Dostupné z: <https://www.hsgac.senate.gov/wp-content/uploads/imo/media/doc/031407Allen.pdf?attempt=2>

ANGUS, Chris. *Radicalisation and Violent Extremism: Causes and Responses* [online]. NSW Parliamentary Research Service, 2016. [cit. 5.12.2022] Dostupné z: <https://www.parliament.nsw.gov.au/researchpapers/Documents/radicalisation-and-violent-extremism-causes-and-/Radicalisation%20eBrief.pdf>

Asylum seekers and refugees: what are the facts? [online]. Parliament of Australia, 2015. [cit. 28.11.2022]. Dostupné z: https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1415/AsylumFacts#_ftn15

Australia's counter terrorism laws: Terrorist acts [online]. Australian Government. Attorney-General's Dpt. [cit. 19.12.2022]. Dostupné z: <https://www.ag.gov.au/national-security/australias-counter-terrorism-laws>

Australia's cyber security strategy 2020 [online]. Australian Government, Commonwealth of Australia 2020. [cit. 16.11.2022]. Dostupné z: <https://www.homeaffairs.gov.au/cyber-security-subsite/files/cyber-security-strategy-2020.pdf>

Australian National Security, National Terrorism Threat Advisory System [online]. Australian Government, 2021. [cit. 13.12.2022]. Dostupné z: <https://www.nationalsecurity.gov.au/national-threat-level/threat-advisory-system>

BJØRGO, T. *Exit Neo-Nazism: Reducing Recruitment and Promoting Disengagement from Racist Groups* [online]. Norwegian Institute of International Affairs, 2002. [cit. 1.9.2022] Dostupné z: <https://www.files.ethz.ch/isn/27380/627.pdf>

BRAUN, K. Prospects and challenges of prosecuting foreign fighters in Australia [online]. *Counterterrorism yearbook 2020*. Australian strategic policy institute, 2020, s. 39-42. [cit. 16.11.2022]. Dostupné z: <https://ad-aspi.s3.ap-southeast-2.amazonaws.com/2020-03/ASPI%20Counterterrorism%20YB2020.pdf?VersionId=XVWQRHtHM0Yjs4OTfES3sLpkmCI36X4e>

Counter-terrorism [online]. Australian government, Australian Security Intelligence Organisation. [cit. 19.12.2022]. Dostupné z: <https://www.asio.gov.au/about/what-we-do/counter-terrorism>

Counter-terrorism measures for a safer Australia [online]. Parliament of Australia, 2014. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/search/display/display.w3p;query=Id:%22media/pressrel/3357815%22>

Country Reports on Terrorism 2019: Australia [online]. U.S. department of state, 2019. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2019/australia/>

Criminal code amendment (Sharing of Abhorrent Violent Material) Bill 2019 [online]. Australian Government, Federal Register of Legislation, 2019. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019B00074/Explanatory%20Memorandum/Text#:~:text=The%20Criminal%20Code%20Amendment%20%28Sharing%20of%20Abhorrent%20Violent,material%20that%20can%20be%20accessed%20using%20their%20services.>

GEDDES, LINDA. Counterterrorism, countering violent extremism, social cohesion: Federal Policies across the Spectrum [online]. *Counterterrorism yearbook 2020*. Australian Strategic Policy Institute, 2020, s. 09–12. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/resrep25133.5>.

GROSSMAN, Michele. The Evolution of Resilience to Violent Extremism [online]. *Counterterrorism yearbook 2021*. Australian Strategic Policy Institute, 2021, s. 77-81. [cit. 31.1.2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep31258.18>

HARDY, K. *Is Cyberterrorism a Threat?* [online]. Australian Institute of International Affairs, 2017. [cit. 16.11.2022]. Dostupné z:

<https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/is-cyberterrorism-a-threat/>

HARRIS-HOGAN, Shandon. Violent extremism in Australia: An overview [online]. *Trends & issues in crime and criminal justice*, 2017, č. 491. [cit. 7.12.2022]. ISSN 1836-2206. Dostupné z: <https://www.aic.gov.au/publications/tandi/tandi491>

CHERNEY, Adrian. Prison radicalisation and deradicalisation in Australia [online]. *Counterterrorism yearbook 2020*. Australian Strategic Policy Institute, 2020, s. 23-28. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep25133.8>

Inquiry into extremists movements and radicalism in Australia [online]. Australian Government, Australian Security Intelligence Organisation, 2021. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z:

https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/BriefingBook47p/RightWingExtremismAustralia#:~:text=Right-wing%20extremism%20is%20an%20overarching%20term%20defined%20by,but%20not%20limited%20to%2C%20white%20supremacism%20and%20Neo-Nazism%E2%80%99.

LOWE, Peta. Youth and violent extremism [online]. *ASPI Counterterrorism Yearbook 2020*. 2020, s 29-32. [cit. 5.1.2022]. Dostupné z: <https://ad-aspi.s3.ap-southeast-2.amazonaws.com/2020-03/ASPI%20Counterterrorism%20YB2020.pdf?VersionId=XVWQRHtHM0Yjs4OTfES3sLpkmCl36X4e>

Multicultural affairs, Fostering integration grants [online]. Australian Government, Department of home affairs, 2022. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: <https://www.homeaffairs.gov.au/about-us/our-portfolios/multicultural-affairs/programs>

NASSER-EDDINE M., B. GARNHAM a kol. *Countering violent extremism* [online]. Australian Government, Department of Defence, 2011. [cit. 1.9.2022] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/235024824_Countering_Violent_Extremism_CVE_Literature_Review

Nelegální migrace – fenomén EU [online]. Český statistický úřad. [cit. 5.03.2023]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/nelegalni-migrace-fenomen-eu/#:~:text=Neleg%C3%A1ln%C3%AD%20migrace%20%E2%80%93%20fenom%C3%A9n%20EU%20V%20roce%202018,zem%C4%9B%2C%20z%20toho%20158%20tis%C3%ADc%20mimo%20hranice%20EU.>

Number of Temporary visa holders in Australia at 2022-10-31 [online]. Australian Government, Department of Home Affairs, 2022. [cit. 28.11.2022]. Dostupné z: <https://data.gov.au/data/dataset/temporary-entrants-visa-holders/resource/54b2d02b-45bf-4c2d-a2bd-d9a9064f365c>

NYST, M. Social Media And Counterterrorism [online]. *Counterterrorism yearbook 2019*. Australian Strategic Policy Institute, 2019, s. 115-124. [cit. 24.2.2023]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/resrep23114.18>

Overseas Migration. Statistics on Australia's international immigration and emigration, by state and territory, country of birth, visa, age and sex [online]. Australian bureau of statistics, 2022. [cit. 12.10.2022]. Dostupné z: <https://www.abs.gov.au/statistics/people/population/overseas-migration/latest-release>

Preventing and Countering Terrorism and Violent Extremism 2022-26: Australia's International Engagement Update and Way Ahead [online]. Australian government, 2022. [cit. 20.12.2022] Dostupné z: <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/Preventing-Countering-Terrorism-Violent-Extremism-2022-26-Australias-International-Engagement-Update-Way-Ahead.pdf>

Radikalizace [online]. Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 8.11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>

Right-wing extremism in Australia [online]. Parliament of Australia, 2014. [cit. 7.12.2022]. Dostupné z: https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/BriefingBook47p/RightWingExtremismAustralia#:~:text=Right-wing%20extremism%20is%20an%20overarching%20term%20defined%20by,but%20not%20limited%20to%2C%20white%20supremacism%20and%20Neo-Nazism%E2%80%99

Safeguarding Our Community Together, Australia's Counter-Terrorism Strategy 2022 [online]. Australian Government, 2022. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.nationalsecurity.gov.au/what-australia-is-doing-subsite/Files/safeguarding-community-together-ct-strategy-22.pdf>

Security Legislation Amendment (Terrorism) Bill 2002 [online]. Australian Government, 2002. [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004B01262>

Settlement Reports [online]. Australian Government, Department of Home Affairs, 2022. [cit. 28.11.2022]. Dostupné z: <https://data.gov.au/data/dataset/settlement-reports>

Statistics on migration to Europe [online]. European Commission. [cit. 24.2.2023]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en

Statistics on people in detention in Australia [online]. Refugee Council of Australia, 2022. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.refugeecouncil.org.au/detention-australia-statistics/2/>

Terrorism court cases [online]. Parliament of Australia. [cit. 7.11.2022]. Dostupné z: https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/Browse_by_Topic/TerrorismLaw/Courtcases

Terrorism Situation and Trend Report 2022 [online]. Europol. [cit. 11.02.2023]. ISBN 978-92-95220-44-7. Dostupné z: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Tesat_Report_2022_0.pdf

The management of radicalised inmates in NSW Report [online]. NSW Government, Inspector of Custodial Services, 2018. [cit. 18.12.2022]. Dostupné z: <https://inspectorcustodial.nsw.gov.au/inspector-of-custodial-services/reports-and-publications/inspection-reports/adult-reports/the-management-of-radicalised-inmates-in-nsw.html>

Topics and Working Groups [online]. European Commission, Migration and Home Affairs. [cit. 13.12.2022]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran/topics-and-working-groups_en

Visa statistics - Key visa cancellation statistics [online]. Australian Government, Department of Home Affairs, 2022. [cit. 24.2.2023]. Dostupné z: <https://www.homeaffairs.gov.au/research-and-statistics/statistics/visa-statistics/visa-cancellation>

World Employment and Social Outlook Trends 2023 [online]. International Labour Organization, 2023. [cit. 12.2.2022]. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_865332.pdf

Elektronická periodika

AKBARZADEH, Shahram. Investing in Mentoring and Educational Initiatives: The Limits of De-Radicalisation Programmes in Australia [online]. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 2013, roč. 33, č. 4, s. 451-463. [cit. 1.9.2022] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/263349101_Investing_in_Mentoring_and_Educational_InitiativesThe_Limits_of_De-Radicalisation_Programmes_in_Australia

BARRACOSA, Steven a MARCH James. Dealing With Radicalised Youth Offenders: The Development and Implementation of a Youth-Specific Framework [online]. *Frontiers in Psychiatry*. 2022, č. 12. [cit. 2.12.2022]. Dostupné z: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyt.2021.773545/full>

BENNET, N. One Man's Radical: The Radicalisation Debate and Australian Counterterrorism Policy [online]. *Security Challenges*, 2019 roč. 15, č. 1, s. 47-62. [cit. 13.8.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26644517>

JONES, Clarke. Are prisons really schools for terrorism? Challenging the rhetoric on prison radicalization [online]. *Punishment and Society*, 2014 roč. 16, s. 74-103. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/265643555_Are_prisons_really_schools_for_terrorism_Challenging_the_rhetoric_on_prison_radicalization

KRUGLANSKI, Arie W. a kol. The Psychology of Radicalization and Deradicalization: How Significance Quest Impacts Violent Extremism

[online]. *Political Psychology*, 2014, č. 35., s. 69-93. [cit. 5.12.2022] Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/43783789>

MELOY, John a Paul GILL. The lone-actor terrorist and the TRAP-18 [online]. *Journal of Threat Assessment and Management*, 2016, č. 3, s. 37-52. [cit. 7.12.2022]. https://www.researchgate.net/publication/303502624_The_lone-actor_terrorist_and_the_TRAP-18

PANTUCCI, R. Mapping the One-Year Impact of COVID-19 on Violent Extremism [online]. *Counter Terrorist Trends and Analyses*, 2021, roč. 13, č. 2, s. 1-9. [cit. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27016615>

RABASA, Angel a kol. Disengagement and Deradicalization [online]. *Deradicalizing Islamist Extremists*. RAND Corporation, 2010, s. 1-32. [cit. 12.12.2022]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.7249/mg1053srf.9>

SEDGWICK, M. The Concept of Radicalization as a Source of Confusion [online]. *Terrorism and Political Violence*. 2010, s. 479-494. ISSN: 1556-1836. [cit. 29.10.2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/232940707_The_Concept_of_Radicalization_as_a_Source_of_Confusion?enrichId=rgreq-9ce0067421c6a2d2a19cce43dfdd1610-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzIzMjk0MDcwNztBUzo5NjQzMjc1NzQwODU2MzNAMTYwNjkyNTAxODUzMg%3D%3D&el=1_x_2&_esc=publicationCoverPdf

WHITTAKER, Joe. Rethinking Online Radicalization [online]. *Perspectives on Terrorism*, 2022, roč. 16, č. 4, s. 27–40. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27158150>. Accessed 5 Mar. 2023.

Online záznamy

CHERNEY, A. a E. BELTON. *Profiles of individual radicalisation in Australia, An Introduction to PIRA and an Exploration of Risk and Contextual Factors Linked to Radicalisation in Australia* [online]. School of Social Science, University of Queensland, vysíláno dne 14.12.2020, 58 minut. [cit. 11.9.2022]. Dostupné z: <https://www.start.umd.edu/profiles-individual-radicalisation-australia-pira-dataset-introduction-pira-and-exploration-risk>

Elektronické zpravodajství

Anzac Day terror plot: Blackburn boy sentenced to life. *BBC News* [online]. 2015. [cit. 26.2.2023]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-34423984>

AWFORD, Jenny. The chilling final moments of radicalised teenager, 15, captured on film after he stormed police headquarters in Parramatta and shot a police accountant at point-blank range. *Daily Mail Australia* [online]. 2015. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3258532/Final-moments-Parramatta-gunman-Farhad-Jabar-Khalil-Mohammad.html>

BANGER, M. Mehmet Biber jailed over 2013 Syria trip. *News.com.au* [online]. 2018. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.news.com.au/national/nsw->

act/courts-law/mehmet-biber-jailed-over-2013-syria-trip/news-story/812abe8980df5f44839c28f27776c278

Bourke St terror attack: What we know so far. *News.com.au* [online]. 2018. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.news.com.au/national/victoria/bourke-st-incident-what-we-know-so-far/news-story/f9c645c721ee1d261ccec3a292a614d0>

BURKE, L. Brighton siege declared 'an act of terror' as IS claims responsibility. *News.com.au* [online]. 2017. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.news.com.au/national/victoria/crime/brighton-siege-declared-an-act-of-terror-as-is-claims-responsibility/news-story/5673a6d8cf67b9f6f06e014d6a6742f8>

Christmas terror plotters sentenced to 38 years in prison. *9News* [online]. 2019. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.9news.com.au/national/abdullah-chaarani-ahmed-mohamed-hamza-abbas-sentenced-for-christmas-terror-plot/a7a40905-b414-435e-b1b0-a73d640e038c>

DAVEY, Melissa. Rapid radicalisation: the case of Numan Haider shocks family and experts alike. *The Guardian* [online]. 2016. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/australia-news/2016/mar/25/rapid-radicalisation-the-case-of-numan-haider-shocks-family-and-experts-alike>

Marrying from prison - over the phone [online]. *The Sydney Morning Herald*, 2007. [cit. 1.3.2023]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/national/marrying-from-prison-over-the-phone-20070422-gdpytp.html>

Sydney man who fled to Syria to join a terror group is jailed after laundering more than \$3 million through the Commonwealth Bank in less than a year. *Daily Mail Australia* [online]. 2019. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-7752883/Belal-Betka-jailed-laundering-3-million-Commonwealth-Bank.html>

Three men guilty of Christmas Day terrorism plot in Melbourne. *The Guardian* [online]. 2018. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/australia-news/2018/nov/14/three-men-guilty-of-christmas-day-terrorism-plot-in-melbourne>

Three men jailed for terror attack on Shia mosque [online]. Australia's federal prosecution centre, 2019. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://www.cdpp.gov.au/news/three-men-jailed-terror-attack-shia-mosque>

TRAN, Cindy & SUTTON Candace. Life in a 'Godless place': A glimpse inside Australia's highest-security prison, where the nation's most depraved criminals are housed and violence can erupt at any time [online]. *Daily mail Australia*, 2015. [cit. 1.3.2022]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3175997/Life-Godless-place-glimpse-inside-Australia-s-highest-security-prison-nation-s-depraved-criminals-housed-violence-erupt-time.html>

TRAN, D. Far-right terrorist Phillip Galea jailed for 12 years after plotting against 'Muslims and lefties' in Melbourne. *The new daily* [online]. 2020. [cit. 17.12.2022]. Dostupné z: <https://thenewdaily.com.au/news/state/vic/2020/11/20/phillip-galea-jailed-terror-plot/>

Ostatní elektronické zdroje

DITRYCH, Ondřej. *Zahraniční bojovníci v řadách IS* [online]. Encyklopedie migrace, 2017. [cit. 14.1.2023]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/zahranicni-bojovnici-v-radach-is/>

Global terrorism index 2022: Measuring the impact of terrorism [online]. Institute for Economics & Peace, Sydney. [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/03/GTI-2022-web-04112022.pdf>

Mezinárodní migrace: statistiky a nejdůležitější pojmy [online]. Člověk v tísni, 2022. [cit. 8.11.2022]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/mezinarodni-migrace-v-cislech-9443gp>

Radicalization, Extremism; Google Books Ngram Viewer. Dostupné z: https://books.google.com/ngrams/graph?content=extremism%2Cradicalization&year_start=1990&year_end=2019&corpus=en-2019&smoothing=0

Radicalization, Extremism; Google Books Ngram Viewer. Dostupné z: https://books.google.com/ngrams/graph?content=extremism%2Cradicalization%2Cterrorism&year_start=1990&year_end=2019&corpus=en-2019&smoothing=0

Terrorist attack in Australia [online]. National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism, University of Maryland, 2022. [cit. 24.2.2023]. Dostupné z: https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?expanded=no&casualties_type=b&casualties_max=&dtp2=all&success=yes&country=14&ob=GTDID&od=desc&page=1&count=100#results-table

White Australia policy [online]. The National Museum of Australia, 2022. [cit. 4.3.2023]. Dostupné z: <https://www.nma.gov.au/defining-moments/resources/white-australia-policy>

Youtube user statistics 2023 [online]. Global media insight, Dubai Digital Interactive Agency. Dostupné z: <https://www.globalmediainsight.com/blog/youtube-users-statistics/#stat>